

A black and white photograph of an hourglass. The top bulb is partially filled with sand, and a stream of sand is falling through the narrow neck into the bottom bulb. The background is black, making the glass and sand stand out.

Bibel- kronologi

för den sista
generationens
kristna

Anders Gärdeborn

Innehåll

Introduktion	4
Ska vi kunna veta när Jesus kommer tillbaka?	4
Guds frälsningsplan	6
Andra teologiska synsätt	9
Tempel och exiler	10
Bibelkronologins grunder	11
Den tredje dagen	13
Jubelåren	14
Andra kalendrar	16
De första kristnas synsätt	16
Kiliasmen idag	18
Bibelkronologin	19
Fas 1. De första 2000 åren	20
Fas 2. Från Abraham till första templet	21
Fas 3. Från första templet till Koresh påbud	22
Fas 4. Från första till andra hemvändandet	23
Daniels 70 årsveckor	24
Tidsluckan i årsveckorna	26
Fas 5. Sluttiden	27
Guds högtider	30
Räkning av dagar	31
De 2300 dagarna	33
Symmetrier	34
Sammanfattning	35
När kommer Jesus åter?	36
Författarpresentation	38
Översiktsbild	39

Bibel- kronologi

för den sista
generationens
kristna

Anders Gärdeborn

Bibelcitat (i rött) är från SFB, Svenska Folkbibeln, 2015 (om inget annat anges).

Speciellt relevanta delar är markerade *på detta sätt*.

Delar väsentliga för bibelkronologin är markerade *på detta sätt*.

Copyright © 2020 Anders Gärdeborn

Kontakt: lignum@telia.com

Webb: www.masterdirigentensverk.se

ISBN: 978-91-519-3669-7

Omslagsfotografi: Shutterstock

Introduktion

Detta häfte beskriver en kronologi eller kalender som finns i Bibeln och som omfattar de viktigaste händelserna i Guds frälsningshistoria allt från skapelsen till evigheten. Eftersom den bibliska historien börjar med skapelsen blir årtalen för de bibliska händelserna uttryckta som *år efter skapelsen*, eller *anno mundi (AM)* på latin. Genom en enkel summering av tidsuppgifter går det att beräkna när dessa händelser inföll eller kommer att infalla i tiden.

Naturligtvis finns det många uppriktiga kristna som genom tiderna försökt sig på samma uppgift, men ingen har, såvitt jag vet, lyckats i alla avseenden. Är det då inte naivt av mig att nu mena att jag kan göra det bättre? Nej faktiskt inte, och nu inser jag risken att låta arrogant. Men det finns några avgörande skillnader mellan den kronologi som presenteras här och alla(?) tidigare försök:

- Kronologin baserar sig på enbart ***bibliska uppgifter***. Inga tidsangivelser från den sekulära historien har använts, och inte heller några astronomiska händelser. Och framförallt är den fri från personliga uppenbarelser, mina eller andras. Alla data finns i Skriften, öppna för var och en som vill kontrollera dem.
- Kronologin är ***komplett***. Det saknas inte en enda tidsuppgift nödvändig för att rekonstruera den bibliska historien från skapelse till evighet. Inga gissningar behöver därför göras.
- Kronologin är ***exakt***. En summering av befintliga tidsuppgifter ger en total varaktighet av den bibliska historien på precis 7000 år, en siffra vi kan förvänta oss från annan bibelexegetik.
- Kronologin är ***verifierad***. Den innehåller ett antal checkpoints som bekräftar att vi räknat rätt. Den matematiska hanteringen av Bibelns tidsuppgifter avslöjar nämligen att alla viktiga händelser i den bibliska historien inträffar på jubelår. Kronologin bevisar med andra ord sig själv.

Den kanske allra viktigaste tilldragelsen i bibelkronologin är Jesu återkomst till jorden för att upprätta Guds rike. Som alla de andra händelserna går den att datera uttryckt som år efter skapelsen, och den hamnar på 5999 AM. Ett sådant datum säger naturligtvis inte så mycket så länge vi inte omvandlar det till vår gregorianska kalender och uttrycker det som *år efter Kristus, e.Kr.* Det är fullt möjligt, och det kommer också att göras, men redan nu vill jag betona att en sådan uträkning inte går att göra utan att blanda in åtminstone ett årtal från den sekulära historien. Därför blir återkomstens "efter-Kristus-datum" inte lika tillförlitligt som dess "efter-skapelsen-datum".

Att rekonstruera bibelkronologin är att lägga ett pussel där alla bitar måste hamna rätt för att den sista biten ska passa. Jag kommer att i detalj visa alla bitars exakta passform, men först ska vi ställa oss frågan om det verkligen är meningen att vi ska kunna räkna ut när Jesus kommer tillbaka.

Den allra största delen av den research som ligger bakom kronologin är inte gjord av mig utan av pastor Tim Warner från South Carolina i USA, och den finns presenterad i hans bok *The Time of the End*. Min uppgift har varit att sammanställa och illustrera.

Ska vi kunna veta när Jesus kommer tillbaka?

De flesta kristna är nog överens om att Jesus kommer tillbaka "snart". Det blir ganska uppenbart om vi granskar "tidens tecken" såsom tidsandan och världshändelserna omkring oss. Jesus har ju sagt att vi ska ***se på fikonsträdet... och när ni ser att det knoppas, förstår ni av er själva att sommaren redan är nära. På samma sätt vet ni, när ni ser detta hända, att Guds rike är nära.*** (Luk 21:29-31) Men hur snart är "snart"? I morgon? Inom några år? Under detta århundrade? Här svarar de flesta att det kan vi inte veta och det ska vi heller inte kunna veta. Det är en noga bevarad himmelsk hemlighet. När Jesus kommer så gör han det oväntat och överrumplande, menar man.

Det finns i huvudsak två olika teologiska synsätt som ligger bakom en sådan uppfattning: amillennialismen som tror på ett snabbt och oväntat slut på denna världen och pretribulationismen som förväntar sig ett överhängande och överraskande "uppräckande" av de troende. (Begreppen förtydligas senare.) Uppfattningen att vi inte kan veta överlappar i stort sett tron på endera av dessa synsätt, och eftersom synsätten är vanliga, så blir också uppfattningen det. Därför menar många att det är missriktat och kanske till och med syndfullt att försöka bilda sig en föreställning om tidpunkten för Jesu återkomst.

Men är det verkligen Bibelns lära att återkomsten ska komma utan förvarning? I Matteus 24:e kapitel radar Jesus upp en hel serie händelser som måste föregå hans återkomst, och listan kulminerar med: **Strax efter de dagarnas nöd ska solen förmörkas och månen inte längre ge sitt sken. Stjärnorna ska falla från himlen, och himlens makter ska skakas. Då ska... jordens alla folk jämra sig när de ser Människosonen komma på himlens moln.** (Matt 24:29-30) Så länge denna kosmiska klimax ännu inte syns till kan därför inte återkomsten äga rum. 2 Tess 2:1-4 vittnar om samma sak: **När det gäller vår Herre Jesu Kristi ankomst... Låt ingen bedra er på något sätt. Först måste avfallet komma och laglöshetens människa träda fram, fördärvets son... så att han sätter sig i Guds tempel och säger sig vara Gud.** Det går naturligtvis att argumentera för att avfallet redan kommit, men däremot har jag svårt att koppla en redan inträffad händelse till laglöshetens människa som "satt sig i Guds tempel".

Det vanligaste bibelstället till försvar för en snabb och överraskande återkomst är sannolikt Matt 24:36: **Den dagen eller stunden känner ingen: inte himlens änglar, inte ens Sonen, ingen utom Fadern.** Översättningen kan emellertid diskuteras. I grundtexten uttrycker sig Jesus med verbtempus perfekt, och dessutom kan det grekiska ordet för känna också betyda upptäcka. En alternativ översättning blir därför: **Den dagen eller stunden har ingen upptäckt...** Jesus säger alltså inte att ingen känner dagen (presens), och framförallt säger han inte att ingen *någonsin* kommer att upptäcka dagen (framtid). Nej Jesus är på samma våglängd som den gammaltestamentlige profeten Daniel som får det uttryckliga budskapet att **försegla bokrullen till den sista tiden** då **många ska forska i den och kunskapen ska bli stor** (Dan 12:4).

Vi får inte glömma att det snart är 2000 år sedan Jesus sa att ingen visste. Vid tolkningen av allt det han säger är det viktigt att ta adressaterna och *deras* situation i beaktande. Alla Jesu uttalanden gäller inte för alla tider, alla människor och alla situationer. När han sände ut de tolv apostlarna instruerade han dem att **inte gå bort till hedningarnas område** (Matt 10:5), men vid missionsbefallningen får samma lärjungar en helt annan marschorder: **Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar!** (Matt 28:19) Guds frälsningsplan går igenom olika stadier, och därför förändrades målgruppen för apostlarnas mission över tid. Därför behöver heller inte Jesu ord i Matt 24:36 gälla i alla tider, och detta oavsett om vi översätter det som "ingen känner dagen" eller "ingen har upptäckt dagen". Jesus säger också till apostlarna att **det inte är er [apostlarnas] sak att veta vilka tider eller stunder som Fadern... har bestämt** (Apg 1:7). Han har naturligtvis helt rätt; det var inte *deras* sak att veta. Det har inte varit någon annans sak heller under de senaste 2000 åren. Men idag håller detta förhållande på att förändras.

Matteus 24:e kapitel innehåller eskatologiska (läran om sluttiden) instruktioner som Jesus gav sina apostlar på Olivberget. Undervisningen initieras av apostlarnas fråga: **När ska det ske? Och vad blir tecknet på din återkomst och den här tidsålderns slut?** (Matt 24:3) Jesu svar inkluderar en hänvisning till profeten Daniels bok: **När ni ser "förödelsens styggelse", som profeten Daniel talar om, stå på helig plats – läsaren bör förstå det rätt – då måste de som är i Judeen fly upp i bergen.** (Matt 24:15-16) Märk att Jesus plötsligt byter adressat från *lyssnarna* (apostlarna) till *läsaren* (du och jag). Det han säger bör därför ha större relevans i våra dagar än när Jesus uttalade orden. Och hänvisningen är till en profetia som Daniel fick motta under gudsfolkets fångenskap i Babylonien där frågan ställs: **Hur länge dröjer det innan slutet kommer med dessa märkliga ting?** (12:6). Svaret blir att besked om tidpunkten kommer att dröja ett tag: **Dessa ord ska förbli gömda och förseglade till den sista tiden... Ingen ogudaktig ska förstå detta, men de förståndiga ska förstå det.** (Dan 12:9-10) Ingen ska alltså kunna räkna ut tiden för slutet *utom de förståndiga som lever när den tiden nalkas*. Om du som läser vill tillhöra denna skara är denna skrift för dig.

Jesu undervisning på Olivberget innehåller också en liknelse: **Om husägaren visste när på natten tjuven kom, då hade han hållit sig vaken och inte låtit någon bryta sig in i hans hus.** (Matt 24:43) Märk den orsaksmässiga kopplingen mellan att veta och att vaka. Om husägaren visste *när* tjuven kom då hade han vakat, och då hade han kunnat undvika katastrof. Att kunna vaka *förutsätter* därför en vetskap om tidsramen. Därför varnar Jesus för att inte ta reda på tiden för tjuvens ankomst, och sedan återkopplar han till sin egen (andra) ankomst och ger sina åhörare denna centrala befallning: **Var därför beredda också ni, för i en timme ["stund" i SFB] när ni inte väntar det kommer Människosonen.** (Matt 24:44) Hur ska de bli beredda? Jo, analogt med husägaren, genom att ta reda på tiden.

Men varför behöver man vaka om man känner till tidpunkten? Vaka innebär ju att vänta på något man vet ska hända men inte exakt när. Vi får svaret genom att studera mer exakt vad Jesus säger. En ordagrannare översättning av Matt 24:43 är: **Om husägaren visste under vilken nattväkt tjuven kom, då hade han hållit sig vakna...** En nattväkt var ett tretimmarsskift för de romerska vakternas bevakningstjänst i Jerusalem. Oviss-heten om tidpunkten för tjuvens ankomst (och i överförd bemärkelse Jesu ankomst) behöver därför bara röra sig om tre timmar. Därför sa Jesus också att han ska komma en "timme" när ingen förväntar det.

Paulus formulerar Jesu budskap om tjuven på följande sätt: **När det gäller tider och stunder... vet ni själva mycket väl att Herrens dag kommer som en tjuv om natten. När folk säger: "Fred och trygghet", då drabbar undergången dem lika plötsligt som värkarna hos en kvinna som ska föda... Men ni, bröder, lever inte i mörker så att den dagen kan överraska er som en tjuv... Låt oss därför inte sova som de andra utan hålla oss vakna och nyktra.** (1 Tess 5:1-6) Paulus kontrasterar folk i allmänhet mot bröderna. De förra blir överraskade, men inte de senare. Och just "därför" att bröderna inte lever i mörker gällande tiden kan de hålla sig "vakna och nyktra".

Långt senare, när Jesus sedan länge är uppstånden och uppstigen till himlen, uppenbarar han sig för aposteln Johannes och upprepar parallellen med tjuven: **Om du inte håller dig vakna ska jag komma som en tjuv, och du ska inte veta vilken timme [stund i SFB] jag kommer över dig.** (Upp 3:3) Han betonar återigen att överraskningsmomentet är villkorat: Chocken drabbar bara den oförberedde.

Kristenheten står inför nästa fas i Guds frälsningsplan för människan och jorden. Profeten Daniel får instruktionen att **gömma dessa ord och försegla bokrullen till den sista tiden** (Dan 12:4), vilket ska jämföras med motsvarande instruktion till aposteln Johannes i Bibelns allra sista kapitel: **Försegla inte profetians ord i denna bok, för tiden är nära.** (Upp 22:10) Gud förser oss alltså med information på en behov-att-veta grund. Att vi nu genom bibelkronologin tydligare börjar förstå Jesu ankomst blir i sig en indikation på att vi är nära. Profetian om en ökad kunskap i sluttiden håller på att uppfyllas inför våra ögon. Det är dags att börja förbereda världshistoriens största händelse!

Guds frälsningsplan

Som en nödvändig bakgrund till bibelkronologin ska vi i detta kapitel ge en sammanfattning av Guds räddningsaktion för jorden och människan.

I begynnelsen skapade Gud himmel och jord. (1 Mos 1:1) Denna Bibelns allra första vers inleder Guds skapelseakt, och därefter följer en skildring av hur han frambringar och formar den fysiska skapelsen under sex på varandra följande skapelsedagar. På den sjätte dagen skapas människan: **Gud skapade människan till sin avbild, till Guds avbild skapade han henne, till man och kvinna skapade han dem.** (1 Mos 1:27) Efter de sex skapelsedagarna följer den sjunde dagen, och den ser annorlunda ut: **På sjunde dagen hade Gud fullbordat sitt skapelseverk, och han vilade på sjunde dagen från hela det verk som han gjort.** (1 Mos 2:2) Detta mönster av sex plus en återkommer på flera ställen i Skriften (figur 1). Det är även förebilden för veckan med sex arbetsdagar och en vilodag: **Sex dagar ska du arbeta och uträtta alla dina sysslor. Men den sjunde dagen är Herren din Guds sabbat. Då ska du inte utföra något arbete.** (2 Mos 20:9-10) Det speglar också den jordbrukscykel som det judiska folket skulle följa: **Sex år ska du beså din åker... men under det sjunde året ska landet ha sabbatsvila.** (3 Mos 25:3-4) Och det förebildar hela den bibliska historien som består av sex tusenårsperioder plus ett sabbatsmillennium när hela skapelsen kommer att få vila. Det är denna koppling mellan skapelseveckan och bibelhistorien som detta häfte huvudsakligen handlar om.

Från början var allting mycket gott i skapelsen och utan hunger, sjukdomar, naturkatastrofer och annat elände. Gud gjorde de första människorna, Adam och Eva, satte dem i Edens lustgård och gav dem förhållningsregler som innebar att de fick fritt äta av alla träd med ett enda undantag: **Trädet med kunskap om gott och ont ska du inte äta, för den dag du äter av det ska du döden dö.** (1 Mos 2:17) Inte ens döden är alltså ursprunglig. I historiens mest tragiska händelse, syndafallet, valde dock Adam och Eva att vara olydiga sin skapare (vilket kallas synd), åt av det förbjudna trädet och följaktligen kom döden in i skapelsen. På den vägen är det.

Figur 1. Mönstret med sex enheter arbete plus en enhet vila återkommer på flera ställen i Skriften.

Men Gud har en räddningsplan för både människan och skapelsen i övrigt, och den sjösätts omedelbart efter syndafallet: **Jag ska sätta fiendskap mellan dig [ormen] och kvinnan och mellan din avkomma och hennes avkomma. Han ska krossa ditt huvud och du ska hugga honom i hälen.** (1 Mos 3:15) Ormen och hans "avkomma" är Satan respektive en springpojke till honom som ska komma mot slutet av denna tidsålder, en hatisk figur som kallas *Antikrist*. Kvinnan och hennes "avkomma" är Eva med sina barn människorna, och då speciellt människan *Jesus Kristus*. Han ska krossa ormens "huvud", en symbol för makt, men ska samtidigt bli "huggen i hälen", en symbol för korsfästelsen. Utifrån denna tidiga initiering av frälsningsplanen handlar hela Bibeln sedan om hur Gud med fast hand genomför den.

Planen har två huvudkomponenter som båda verkställs av Guds Son, Jesus Kristus. Den första delen är redan genomförd, och det skedde vid Jesu *första ankomst* till jorden där syftet var att han skulle dö. Det beror på att Gud aldrig backat från det obönhörliga (!) faktum att synd leder till död, och därför måste Jesus dö för att *ställföreträdande* kunna bära konsekvensen av människans synd. Jesus uppstod emellertid igen och återtog sin position hos Gud i himlen. Den andra huvudingrediensen i frälsningsplanen kommer att genomföras vid Jesu *andra ankomst* till jorden, det vill säga vid hans återkomst. Syftet denna gång är inte att dö på nytt utan att fullborda frälsningsplanen, vilket innebär att återställa jorden till det tillstånd den hade före syndafallet och att upprätta det sabbatsmillennium vi talat om tidigare. De gudstroende människor som dött genom historiens gång kommer då att uppväckas från de döda och få nya uppståndelsekroppar, eller som Bibeln själv beskriver det: **Så blev Kristus offrad en gång för att bära mångas synder. Och han ska träda fram en andra gång, inte för att bära synd utan för att frälsa dem som väntar på honom.** (Hebr 9:28)

Guds räddningsplan sträcker sig från *paradis* till *paradis*. När Skriften använder detta ord så menar den antingen Edens lustgård eller Sabbatsmillenniet. Det förra är ursprungsläget och det senare är slutmålet. En vanlig invändning till denna tolkning är Luk 23:43 där Jesus säger till rövaren på korset: **Jag säger dig sanningen: I dag ska du vara med mig i paradiset.** Men grundtexten saknar skiljetecken och en alternativ översättning är därför: **Jag säger dig sanningen i dag: Du ska vara med mig i paradiset.** Detta sätt att uttrycka sig var vanligt på denna tid, och det är som att vi skulle säga "nu ska jag berätta...".

Märk alltså att slutprodukten av Guds räddningsplan är en *återställd fysisk jord* och *återupprättade fysiska människor*, inte en förstörd jord och enbart andliga människor. Därför talar Petrus om **de tider... då allt det återupprättas som Gud från urminnes tid har förkunnat genom sina heliga profeters mun** (Apg 3:21). Gud har inte misslyckats med sin skapelse. Visserligen har synden kommit in och fördröjt Guds plan att göra jorden till ett paradis, men den har inte tillintetgjort den. Både jorden och människan ska *återställas* och *inte ersättas*. När Paulus säger att **om någon är i Kristus är han en ny skapelse** (2 Kor 5:17) så menar han naturligtvis inte att människan ska utplånas och en *annan* människa träda i hennes ställe. Nej, han använder ordet *ny* snarare i betydelsen *av ett nytt slag* eller *oförstörd* och som en motsats till *begagnad*. Det är denna

mening Jes 65:17 lägger i ordet ny: *Se, jag skapar nya himlar och en ny jord.* Och Paulus är tydlig med jordens destination: *Skapelsen ska befrias [inte förstöras] från sitt slaveri under förgängelsen.* (Rom 8:21) Ska vi då inte få vara tillsammans med Gud? Jodå, men det är han som kommer till oss och inte tvärtom: *Nu står Guds boning bland människorna... Gud själv ska vara hos dem... Guds och Lammets tron ska stå i staden.* (Upp 21:3, 22:3)

För att genomföra sin uppgift måste Kristus födas som människa till denna världen. Därför valde Gud ut en man, *Abraham*, som blev stamfader till en nation, *Israel*, som skulle frambringa världens frälsare, *Jesus*. Gud gav Abraham ett löfte: *Hela det land som du ser ska jag ge åt dig och dina efterkommande för evig tid.* (1 Mos 13:15) *Sabbatsmillenniet kommer att bli Guds uppfyllande av detta löfte till Abraham.* Landet som Abraham kommer att få ära kallas i Bibeln för *Guds rike* och ibland kallas det också för *Tusenårsriket* på grund av dess varaktighet. Eftersom Gud visade landet för Abraham och denne "såg" det måste det vara ett *jordiskt* land, vilket bekräftas ett par kapitel senare när Gud till och med pekade ut dess gränser: *Åt dina efterkommande ska jag ge detta land, från Egyptens flod ända till den stora floden, floden Eufrat: keniternas, kenisiternas, kadmoneernas, hetiternas, perisseernas, rafaernas, amoreernas, kananeernas, girgasheernas och jebusiternas land.* (1 Mos 15:18-21) Visserligen kallas landet också för *Himmelriket* i Matteus evangelium, men det beror på att han vänder sig till judar som ogärna använde Guds namn i onödan. Det var för heligt. Matteus menar riket från himlen, inte riket i himlen. Fullt utskrivet blir det alltså *himmelens Guds rike*. Men det är inte detsamma som *himlen* om vi med ordet menar platsen eller kanske tillståndet för Guds existens. (För att förstå Bibeln är det viktigt att skilja mellan tre begrepp som alla kan översättas "himlen": *Himlen* där Gud "bor", *Himmelriket* som är det kommande tusenåriga jordiska riket och *skyarna* som är det element där fåglarna flyger.)

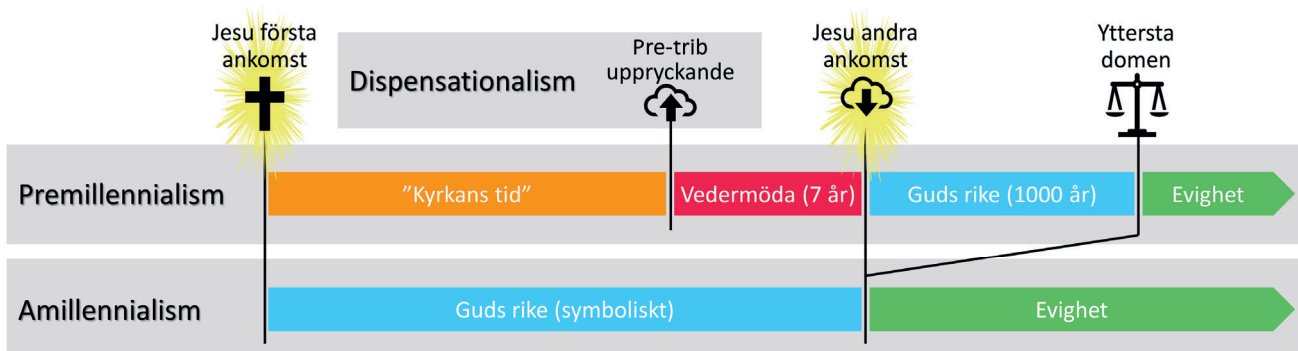
Märk också att det inte bara var Abrahams efterkommande som fick löftet om landet, utan också Abraham personligen: *åt dig och dina efterkommande...* (enligt ovan) Men idag är Abraham död, och Bibeln är tydlig med att han aldrig fick något land: *Han [Gud] gav honom [Abraham] ingen arvedel i landet, inte ens en fotsbredd, men han lovade att ge det som egendom åt honom och hans efterkommande.* (Apg 7:5) Så har Gud svikit sitt löfte till Abraham? Naturligtvis inte! Vår Gud är inte oberäknelig och opålitlig, utan han uppfyller alltid sina löften och förbund. Lösningen ligger i att Gud kommer att uppväcka Abraham från de döda så att han kan ge den uppståndne Abraham det utlovade landet.

Vilka är då Abrahams "efterkommande" som tillsammans med honom ska ära landet? I första hand är det Abrahams etniska avkomlingar, det vill säga judarna, men också hedningar kan få ta del i löftet. Det kan vi förstå av 1 Mos 22:18, *I din [Abrahams] avkomma ska jordens alla folk bli välsignade*, där "avkomma" är samma hebreiska ord (*sera*) som i tidigare verser översattes med "efterkommande". Så löftet ges till *Abrahams avkomma* (1 Mos 13:15 ovan), men samtidigt ska *alla folk* vara välsignade i samma avkomma (1 Mos 22:18 strax ovan). Paulus reder ut begreppen: *Nu gavs löfterna till Abraham och hans avkomma. Det står inte: "och dina avkomlingar", som när det gäller många, utan som när det gäller en enda: och din avkomma, som är Kristus.* (Gal 3:16) Abrahams avkomma i pluralis är alltså judarna, och från judarna kommer Kristus som är Abrahams Avkomma i singularis. Det finns alltså tre mottagare till löftet: 1) Abraham själv; 2) Abrahams avkomma = judarna; 3) Abrahams Avkomma = Kristus. Men "Kristus" har också en överförd betydelse i Bibeln. Kristi kropp är den kristna församlingen (1 Kor 12:27) så löftet gäller också alla kristna. Därför fortsätter Paulus: *Om ni tillhör Kristus är ni avkomlingar till Abraham, arvingar efter löftet.* (Gal 3:29) Det tusenåriga Gudsrike som Jesus kommer att upprätta vid sin återkomst är därför avsett för alla som "tillhör Kristus", oavsett om det är Abraham själv, judar eller hedningar.

Jesus kommer att vara kung i Guds rike och regera över jorden med rättvisa och rättfärdighet. Hans kungavärdighet är grundad i ett löfte som Gud gav en annan troshjälte i Gamla testamentet, David, som var kung i Israel cirka 1000 år före Jesu första ankomst. David får detta löfte: *När din tid är slut och du vilar hos dina fäder ska jag efter dig upphöja din avkomling som ska utgå ur ditt liv, och jag ska befästa hans kungadöme... Ditt hus och ditt kungadöme ska bestå inför mig till evig tid.* (2 Sam 7:12-16) I första läget gäller löftet Davids son Salomo som senare blev kung efter sin far. I nästa läge glider löftet över att gälla "till evig tid", och då gäller det Davids efterkommande många led därefter. Och här finner vi Jesus! Jesu kungadöme i Guds rike är därför uppfyllelsen av Guds löfte till David. Psaltarsalm 2 beskriver det som: *Det är jag som har insatt min kung på Sion... Du är min Son, jag har fött dig i dag. Be mig, så ger jag dig hednafolken till arvedel och hela jorden till egendom.* (vers 6-8)

Andra teologiska synsätt

Det teologiska synsätt som beskrevs i förra kapitlet kallas premillennialism, och figur 2 jämför detta med några andra.

Figur 2. Olika teologiska synsätt.

- **Amillennialism** betyder utan-millennium eller inte-millennium. Som namnet antyder betraktar den inte Guds rike som ett fysiskt uppfyllande av Guds löfte till Abraham utan som ett symboliskt uttryck för den tid vi lever i idag. Den kommer att avslutas med Jesu återkomst och den yttersta domen, och eftersom ingen vet längden på denna nuvarande tidsålder så kommer återkomsten att överraska alla.
- **Premillennialism** betraktar Guds löfte till Abraham som bokstavligt och menar därför att den innevarande tidsåldern kommer att följas av det fysiska Gudsriket. Jesus kommer tillbaka före (*pre-*) detta millennium för att upprätta det. Tiden strax före återkomsten kommer att bli en svår period som därför brukar kallas *vedermödan*, och eftersom denna utmärks av ett antal tämligen säkra kännetecken så kan den uppmärksamme veta när återkomsten närmar sig. I den premillennialistiska synen ryms ibland ett *uppryckande* till skyarna av de troende i samband med återkomsten. På engelska heter vedermöda tribulation, och ett uppryckande efter (*post-*) denna blir därför *posttribulationism*, eller kort *post-trib*.
- **Dispensationalism** är en form av premillennialism. Skillnaden ligger i att den tydligare delar in historien i ett antal tidsåldrar (dispensationer) och att den kristna församlingen inte kommer att finnas kvar på jorden under vedermödan (som är en av dispensationerna). Kristus kommer "halvt" tillbaka före (eller i några varianter *i mitten av*) vedermödan, och genom uppryckandet "hämtar han hem" sin församling till himlen. Efter vedermödan kommer de tillbaka tillsammans för att upprätta Guds rike. I detta fall sker alltså uppryckandet före vedermödan, och synsättet kallas därför *pretribulationism*, eller kort *pre-trib*. Eftersom uppryckandet sker oanmänt anser också dispensationalister att återkomsten kommer att överraska alla människor.
- **Postmillennialism** (finns inte i figuren) menar att Jesu återkomst sker efter (*post-*) det tusenåriga Gudsriket. När den kristna kyrkan lyckats förbättra världen tillräckligt mycket och detta tillstånd bestått under 1000 år så kommer Jesus tillbaka. Synen var nog vanligare förr när det fanns en utbredd utvecklingsoptimism i världen.

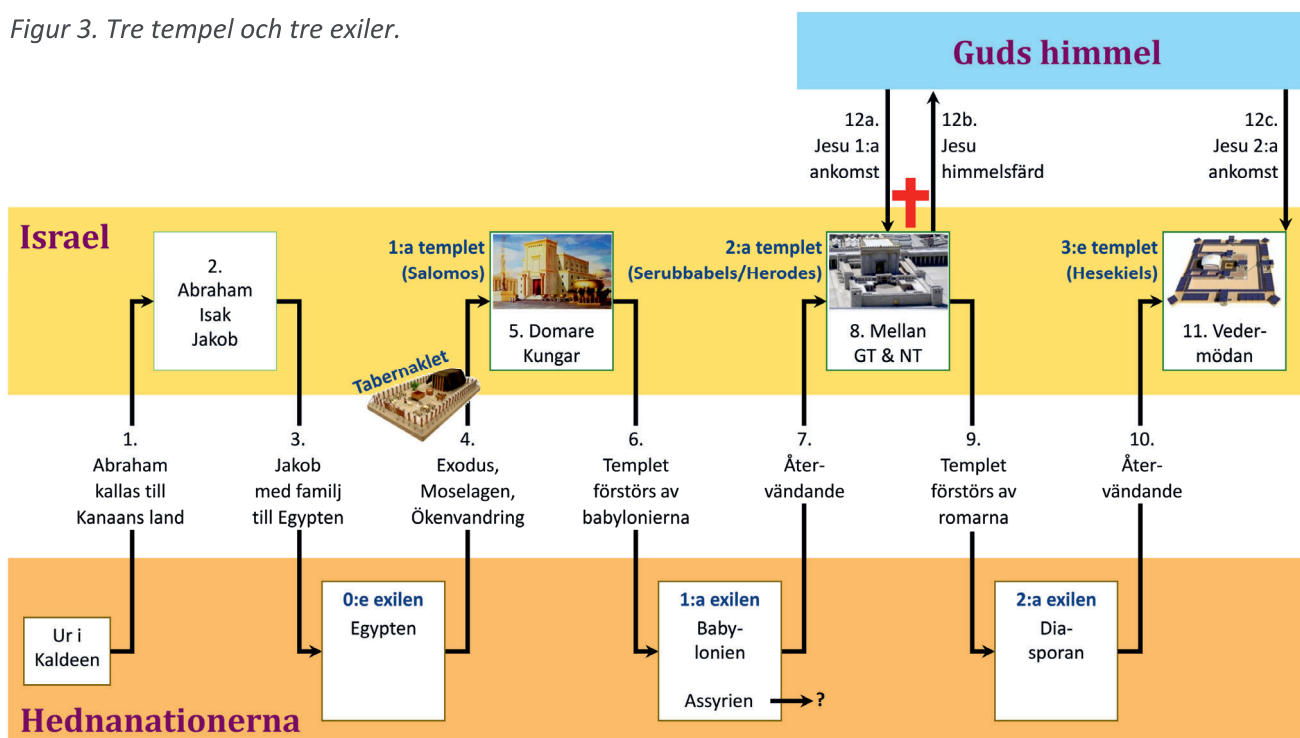
Bibelkronologin i detta häfte är omöjlig att förena med amillennialism och postmillennialism. Det skulle kunna leda till att förespråkare för dessa synsätt bortser från kronologin som ointressant. Jag föreslår motsatsen: Låt kronologins avgörande fördelar från inledningen ovan (biblisk, komplett, exakt, verifierad) leda till en omprövning av det teologiska synsättet istället.

Kronologin skulle eventuellt kunna förenas med dispensationalism även om ett uppryckande före vedermödan inte finns som en självständig händelse i kronologin. Jag kommer inte att uttryckligen argumentera mot ett sådant pre-trib uppryckande även om jag personligen finner det svårt att få in i kronologins sekvens av händelser.

Tempel och exiler

Händelsekedjan i kronologin är förknippad med *tre tempel* och *tre exiler* i den judiska historien, och därför ska vi titta närmare på dessa. Figur 3 illustrerar det grafiskt där de färgade fälten beskriver vad som händer i himlen, i Israel respektive i de omkringliggande hednanationerna. Bildens siffror förklaras nedan:

Figur 3. Tre tempel och tre exiler.

1. Figuren börjar med att Gud kallar Abraham från hans hemstad Ur i Kaldeen och säger till honom att bosätta sig i Kanaan (som landet hette innan det blev Israel).
2. I Kanaan får Abraham en son Isak som i sin tur får en son Jakob. Jakob byter längre fram namn till Israel, och hans tolv söner blir stamfäder i Israel.
3. Jakob/Israel reser till Egypten tillsammans med sin familj (som då var hela den judiska nationen) på grund av svält i hemlandet. Där blir israeliterna kvar under mer än 200 år, och efter ett tag blir de slavar i landet. Denna vistelse kan vi kalla en prototyp för exilerna i främmande land, och därför får den nummer noll i figuren.
4. Israeliterna lämnar Egypten i ett dramatiskt uttåg (*Exodus*), och sju veckor senare får de motta Mose-lagen på berget Sinai. De får också instruktioner om att bygga en ambulerande helgedom, ett *tabernakel*, som de ska använda under den långa ökenvandring som följer. Målet är att återvända till Kanaan, och efter 40 år i öknen börjar intagandet av landet.
5. När Kanaans land är intaget styrs det till en början av domare. Senare införs ett kungadöme där de första regenterna är Saul, David och Salomo. Salomo bygger *det första templet* som därför får hans namn.
6. På grund av synd låter Gud Jerusalem falla och dess tempel förstörs av en babylonisk krigshär under ledning av den mäktige kejsaren Nebukadnessar. Folket förs i fångenskap till Babylonien vilket är *den första exilen*. (Vid denna tid är Israel delat i två riken, och det norra riket förs i fångenskap till Assyrien.)
7. Efter 70 år i Babylonien får folket återvända hem igen. (Vad som händer med dem i Assyrien råder lite delade meningar om.)
8. Vid hemkomsten börjar man bygga upp helgedomen igen som därför blir *det andra templet*. Det får sitt namn efter Serubbabel som är projektledare för bygget. Sedan tystnar Gamla testamentets historiebeteckning, och när tråden tas upp igen i Nya testamentet brukar helgedomen kallas Herodes tempel eftersom denne romerska lydkonung kraftigt rustade upp det strax före Jesu första ankomst. Det är detta andra tempel som Jesus besöker när han är i Jerusalem.

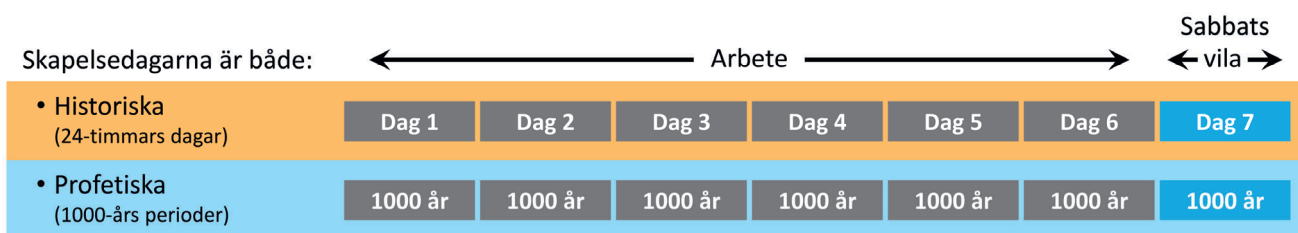
9. Även det andra templet förstörs, denna gång av romarna under ledning av Titus, och det sker cirka år 70 efter Kristus. Vid denna händelse och några andra strax därefter sprids judarna på nytt ut bland hednationerna. Detta är *den andra exilen* även kallad diasporan, och den pågår än idag.
10. Gud har lovat ett återvändande även från den andra exilen. Det har redan påbörjats men är inte fullbordat förrän judarna har återupptagit offertjänsten igen och troligen också byggt *det tredje templet*. Det kallas Hesekiels tempel eftersom denne profet beskriver det i detalj i sin bok i Gamla testamentet.
11. Tiden från det att judarna återvänt och återupptagit offrandet till dess Jesus kommer tillbaka kallas *vedermödan*. Det är en sjuårig period som spelar en central roll i bibelkronologin.
12. Jesu *första ankomst* sker alltså under perioden för det andra templet. Efter sin död och uppståndelse återvänder han till himlen vid sin himmelfärd, och därifrån kommer han att komma tillbaka till jorden strax efter vedermödan vid sin *andra ankomst*.

Det går ungefär 2000 år mellan Abraham och Jesu första ankomst och sedan ytterligare cirka 2000 år till hans andra. Under den första perioden förbereder Gud den judiska nationen så att den kan bringa fram Frälsaren. Under den andra bärs frälsningsbudskapet, evangeliet, ut även till hednationerna, medan judarna lever i exil utspridda bland världens nationer. I slutfasen kommer dock judarna att återsamlas till Israel för att kunna ta emot sin Messias vid hans ankomst.

Bibelkronologins uppgift är att exakt datera de centrala delarna av denna Guds frälsningsplan, och vi har nu tillräckligt med bakgrundskunskap för att ge oss i kast med just detta.

Bibelkronologins grunder

Den bibelkronologi som presenteras i detta häfte går under benämningen *kiliasm* efter det grekiska ordet för tusen som är kilo. Kiliasmens bärande ingrediens är att Bibelns skapelsevecka är både historisk och profetisk: Historiskt skapade Gud världen på sex bokstavliga (24-timmars) dagar och vilade den sjunde. Profetiskt speglas detta i att Bibelns dokumenterade historia består av sex tusenårsperioder av arbete följda av en tusenårsperiod av vila. Detta sista *sabbatsmillennium* kallas för *Guds rike*, *Tusenårsriket* eller *Himmelriket*. Figur 4 visar kiliasmen grafiskt. (Ett alternativt begrepp är *millennialism* efter det latinska ordet för tusen som är mille. Ofta används dock detta begrepp i en smalare betydelse än kiliasm och betecknar endast uppfattningen att Gudsrike kommer att existera under tusen år. I kiliasmen motsvarar *varje* skapelsedag en tusenårsperiod.)

Figur 4. I kiliasmen motsvarar varje historisk skapelsedag en profetisk tusenårsperiod.

Kiliasmens spegling mellan skapelsedagar och historiemillennier antyds i Jes 46:10: *Jag förkunnar från början vad som ska komma och långt i förväg det som inte har skett*. Skapelseveckan beskriver *början* och resten av Skriften beskriver det som *ska komma*. Kiliasmen avslöjas dock inte på ett enskilt ställe i Skriften. Den tillhör de sanningar som är progressivt (stegvist) uppenbarade vilket innebär att Gud gett ledtrådar undan för undan under Bibelns tillkomsthistoria av cirka 1500 år. Inte ens när Bibeln var sammanställd och klar blev den fullständiga bilden av kiliasmens alla konsekvenser tydlig. Det börjar den bli först i våra dagar, nästan 2000 år senare, och den skrift du håller i din hand hoppas få bidra till förmedlandet av dessa nya insikter. Men här kan det inte nog betonas att denna kunskapsökning inte sker genom nya *uppenbarelser* från Gud. Det vi behöver veta finns redan dokumenterat i Skriften. Däremot håller överlåtna kristna på att få ny *upplysning* från den helige Ande. Gud lyfter en slöja från våra ansikten vilket gör det möjligt att se Bibelns uppenbarelser i ett nytt ljus. Jag som författare gör därför inga som helst anspråk på några särskilda uppenbarelser från Gud. Det jag skriver kan kollas upp i Bibeln av var och en som så önskar.

Så låt oss följa det stegvisa avslöjandet av kiliasmen genom Bibeln. Det börjar redan i 1 Mos 2:17 där Gud varnar Adam: **Av trädet med kunskap om gott och ont ska du inte äta, för *den dag* du äter av det ska du döden dö.** Trots de tydliga spelreglerna så åt Adam av trädet och dog således, dock inte samma bokstavliga dag som inmundigandet. Han blev 930 år (1 Mos 5:5). Hur ska vi förstå det? Några försöker med att Adam dog *andligt* omedelbart han åt, men det motsägs av att Guds uttalade straffdom helt klart gällde en *fysisk* död: **Jord är du, och *jord* ska du åter bli.** (1 Mos 3:19) Dessutom strider det mot Paulus utläggning av händelsen: **Genom en enda människa kom synden in i världen, och genom synden döden. På så sätt *nådde döden alla människor*, eftersom alla hade syndat.** (Rom 5:12) Den död som drabbar alla människor är fysisk, och därför måste även den död som blev resultatet av Adams synd varit fysisk.

I Psaltaren reder Mose ut den skenbara motsättningen mellan Adams snara död och hans höga ålder: **Du låter människan *vända åter till stoft*** [Mose talar alltså om syndafallet]... **Tusen år är i dina ögon som *dagen* i går som försvann.** (Ps 90:3-4) I Guds ögon finns det alltså en profetisk växlingskurs mellan en dag och tusen år. Adam dog samma "dag" som han åt, det vill säga under samma millennium. Också de allra flesta andra patriarkerna före floden blev nästan 1000 år, men *ingen* överskred gränsen. Gud begränsade helt enkelt människans livslängd från att ha varit evig till att bli högst 1000 år.

Så det är uppenbart redan från Gamla testamentet att det finns en koppling mellan dagar och millennier. Däremot måste vi gå till Nya testamentet för att få den fulla kopplingen mellan de sju skapelsedagarna och historiens sju millennier. Vi börjar med händelserna på *Förklaringsberget*. De har sin upprinnelse i att Jesus varskar sina apostlar att något stort snart kommer att hända: **Några av dem som står här ska inte smaka döden förrän de fått *se* Människosonen komma *i sitt rike*.** (Matt 16:28) Uppfyllelsen kom efter cirka en vecka: **Sex dagar därefter** tog Jesus med sig Petrus, Jakob och hans bror Johannes och förde dem upp på ett högt berg där de var ensamma. Då **förvandlades** han inför dem: hans ansikte lyste som solen, och hans kläder blev vita som ljuset. Och Mose och Elia visade sig för dem och samtalade med honom... [Det] kom ett lysande moln och sänkte sig över dem. Och en röst ur molnet sade: "Han är min älskade Son." (Matt 17:1-5) När de kom ner från berget förklarade Jesus vad som hade hänt: **Omtalen icke för någon *denna syn*** [grek. *horama*]. (Matt 17:9, 1917 års översättning) De tre apostlarna fick alltså en *vision* eller förhandsvisning av det kommande Gudsriket. De fick "se" det precis som Jesus förutsagt. Jesu förvandling med ett lysande ansikte och skinande kläder motsvarar hans status i Gudsriket där han kommer att ha den uppståndelsekropp han fick efter tre dagar i graven.

För den progressiva uppenbarelsen av kiliasmen är det väsentligt att händelsen skedde "sex dagar därefter", det vill säga på den sjunde dagen som är sabbatsdagen. *Visionen* om Guds rike inträffade en sabbatsdag därför att *förverkligandet* av samma rike kommer att inträffa på sabbatsmillenniet. I Lukas version av händelsen anges tiden annorlunda: **Ungefär *åtta dagar efter* de orden tog Jesus med sig Petrus, Johannes och Jakob och gick upp på berget.** (Luk 9:28) Detta är inte en motsägelse, utan snarare ett vittnesbörd om Bibelns noggrannhet. Matteus är skriven till judar som *numrerade* veckans dagar, viket innebär att efter den sjätte dagen kommer den sjunde som är sabbatsdagen. Lukas är däremot skriven till hedningar som *räknade* dagarna, vilket innebär att det förflöt åtta dagar från förutsägelsen om visionen till uppfyllandet. Förutsägelsen måste därför skett på en fredag, åtta dagar före uppfyllandet. Genom att kombinera de båda uppgifterna kan vi vara säkra på att händelsen på Förklaringsberget utspelade sig på en sabbatsdag, och det är troligen hela syftet med konstruktionen.

I Gamla testamentet är också Moses möte med Gud på Sinai berg en profetisk förebild till Guds rike. Även här betonas att det skedde på sabbatsdagen: **Herrens härlighet vilade på Sinai berg och molnskyn täckte berget i sex dagar, men *på sjunde dagen* kallade han på Mose ur skyn... Mose gick mitt in i molnskyn och steg upp på berget.** (2 Mos 24:16-18)

Petrus var en av det tre apostlarna som bevittnade Jesu transformering på Förklaringsberget. Han refererar till händelsen i sitt andra brev: **Vi var *ögonvittnen*** till [Jesu Kristi] majestät. Han fick ära och härlighet från Gud Fadern när rösten kom...: "Han är min Son, min Älskade. I honom har jag min glädje." Den rösten hörde vi själva från himlen när **vi var med honom på det *heliga berget*.** (2 Pet 1:16-18) En vision om Gudsriket i all ära, men Petrus fortsätter med något ännu mer tillförlitligt: **Så mycket *fastare står nu det profetiska ordet* för oss, och ni gör rätt i att hålla er till det som till ett ljus som lyser på en dyster plats tills *dagen gryr* och**

han *klädd i ljus* kommer [*"morgonstjärnan går upp i era hjärtan"* i SFB]. (2 Pet 1:19) "Dagen gryr" samtidigt som han "klädd i ljus" (jämför Jesus på Förklaringsberget) kommer för att upprätta Guds rike. Petrus kände alltså till kopplingen mellan *dagen* och det *tusenåriga riket*, vilket bekräftas ett par kapitel senare när han citerar ur Psalm 90: *En sak får ni inte glömma, mina älskade: för Herren är en dag som tusen år och tusen år som en dag.* (2 Pet 3:8) Uppmaningen att inte "glömma" innebär att också adressaterna kände till parallellen mellan dagar och årtusenden, men det betyder mer än så. Eftersom Petrus använde citatet som ett sätt att uppmuntra sin omgivning som under förföljelser börjat bli otålig över att Kristus dröjde, så betyder det också att de måste ha räknat tiden fram till återkomsten i millennium-dagar. De måste ha känt till och använt kiliasmen!

I Bibelns sista bok, Uppenbarelseboken, bekräftas slutligen varaktigheten av Guds rike till tusen år. Det är Johannes som långt efter att de övriga apostlarna är döda får se Guds rike i en syn, och han skriver om den sista tidens martyrer: *De levde och regerade med Kristus i tusen år.* (Upp 20:4) Siffran upprepas hela sex gånger i kapitlet, och upprepningar i Bibeln brukar innebära att den förmedlade informationen är viktig. Och det är oerhört viktigt att Gudsriket är just tusen år eftersom det fullbordar det progressiva uppenbarandet av kiliasmen.

Även Hebreerbrevet uppenbarar kiliasmen. Här citerar författaren ur den 95:e Psaltarpsalmen: *I dag, om ni hör hans röst, förhärda inte era hjärtan som vid upproret, som på prövningens dag i öknen, där era fäder frestade mig och prövade mig fast de sett mina gärningar i fyrtio år... Så svor jag i min vrede: De ska aldrig komma in i min vila.* (Hebr 3:7-11) Den "vila" som avses är slutmålet för judarnas fyrtioåriga ökenvandring efter uttåget ur Egypten. Det kallas för vila eftersom folket skulle slå sig ner i och bruka Kanaans land i kontrast till det hårda slaveriet i Egypten. Landet kallas ibland också det *Utlovade landet* (dock inte i Bibeln). Anledningen till att Gud inte lät dem komma in i denna vila var att folket var motsträvt och syndade mot honom i öknen, och därför dog alla män över en viss ålder (förutom två) innan de nått vilan i det Utlovade landet.

Hebreerbrevet drar nu en parallell mellan vilan i det Utlovade landet (efter judarnas ökenvandring under de 40 åren) och den kommande vilan i Guds rike (efter alla Guds barns ökenvandring under årtusendena). Det Utlovade landet är alltså en profetisk förebild till Guds rike, och båda hämtar också sitt profetiska mönster från den sjunde skapelsedagen när Gud vilar. I följande citat har jag förtydligat vilken av vilorna som avses: *När nu ett löfte finns kvar om att få komma in i hans vila [Guds rike], låt oss då akta oss så att ingen av er visar sig gå miste om det... Det är vi som tror som går in i vilan [Guds rike]... På ett ställe säger han om den sjunde dagen: Och Gud vilade på den sjunde dagen från alla sina verk. Men här säger han: De ska aldrig komma in i min vila [Utlovade landet]... Därför bestämmer han på nytt en dag... För om Josua hade fört dem in i vilan [Guds rike], skulle Gud inte senare ha talat om en annan dag. Alltså kvarstår en sabbatsvila [Guds rike] för Guds folk. Den som går in i hans vila får vila sig [i Guds rike] från sina gärningar, liksom Gud vilade [på sjunde skapelsedagen] från sina. (Hebr 4:1-10) Jag har fetmarkerat "dag" för att göra analogin mellan den sjunde skapelsedagen och Gudsriket ännu mer uppenbar. I detta fall förstärks den av att Gudsriket också har sin profetiska förebild i det Utlovade landet, och det är naturligtvis ingen tillfällighet att också detta intogs på den sjunde dagen: *På sjunde dagen... sade Josua till folket: Höj ert härskri, för Herren har gett er staden [Jeriko]!* (Jos 6:15-20) Bibeln är mycket konsekvent.*

Den tredje dagen

Den uppmärksamme bibelläsaren lägger märke till att många av Nya testamentets händelser äger rum på "den tredje dagen" eller "efter två dagar". Också detta får sin förklaring genom kiliasmen. En dag motsvarar fortfarande en tusenårsperiod, men här ska vi inte räkna från skapelsen utan från Jesu första ankomst. Den tredje dagen motsvarar då Guds rike. Här följer några exempel:

- ***På tredje dagen var det bröllop i Kana i Galileen.*** (Joh 2:1) Det var vid detta bröllop som Jesus gjorde sitt första underverk och förvandlade vatten till vin. Vattnet fick en ny natur, och på motsvarande sätt kommer den uppståndna människan att få en ny natur i Guds rike på det tredje årtusendet (räknat från Jesu första ankomst alltså).

- När samarierna kom till honom bad de att han skulle stanna kvar hos dem, och han stannade där **två dagar**. (Joh 4:40) Detta är en del av ett välkänt bibelställe där Jesus möter en samarisk kvinna vid Sykars brunn. Huvudpoängen med händelsen kan vi lämna därhän, men det intressanta i vårt sammanhang är att Jesus stannar hos samarierna, som räknades som hedningar, under två dagar. Jesus förblir alltså hos hedningarna under motsvarande 2000 år, vilket är exakt enligt frälsningsplanen där evangeliet gått ut till hedningarna sedan Jesu första ankomst. Judarna lever utspridda över jorden i diasporan men kommer *efter de två dagarna* att på nytt bli ett huvudfokus i Guds räddningsplan.
- Nästa dag tog han fram **två denarer** och gav till värdshusvärden och sade: Sköt om honom. Och kostar det mer ska jag betala när jag kommer tillbaka. (Luk 10:35) Denna vers är från den välkända liknelsen om den barmhärtige samariern. Denne motsvarar Jesus, och han betalar två denarer som ska räcka *tills han kommer tillbaka*. Varför just två denarer? Svaret får vi i en annan liknelse, den om vingårdsarbetarens lön, där värdet av en denar definieras: **Han kom överens med dem om en daqslön på en denar**. (Matt 20:2) En denar ska alltså räcka för en dag, och två denarer räcker därför för två. Och två dagar motsvarar 2000 år som passerar till dess den Barmhärtige, Jesus, kommer tillbaka!
- Jesus svarade dem: Gå och säg till den räven [Herodes]: Nu driver jag ut onda andar och botar sjuka i dag och i morgon, och **på tredje dagen** når jag mitt mål. (Luk 13:32) Jesu mål är att upprätta sitt tusenåriga rike och det når han på tredje dagen, eller alternativt uttryckt, efter två dagar som är 2000 år.
- Jesus säger **riv ner det här templet, så ska jag resa upp det på tre dagar**, och Johannes tydliggör med att **templet han talade om var hans kropp** (Joh 2:19, 21). Jesus använder uppenbarligen templet som en metafor för sin kropp som skulle komma att dödas men uppstå igen. Men det utesluter på intet sätt att han också menar det bokstavliga templet. Tvärtom, det finns en slående tidsmässig parallell mellan Jesu uppståndelse och templets återuppbyggnad. (Jag återkommer till argumenten för en sådan rekonstruktion.) Jesu uppstår efter två dagar, och det går *exakt* 2000 år mellan hans död templets återuppbyggnad. Vi kommer att se att Jesus dog år 3992 AM och vedermödan (då templet sannolikt uppförs igen) börjar år 5992 AM.

Det finns till och med ett ställe i Gamla testamentet som tydligt beskriver tidsperioden mellan Jesu båda ankomster som två dagar: **Jag ska vara... som ett ungt lejon mot Juda hus**. [”Lejonet av Juda stam” är Jesus enligt Upp 5:5] **... Jag går min väg, jag återvänder till min boning... Efter två dagar** gör han oss levande igen, **på tredje dagen** låter han oss *uppstå*, så att vi *får leva inför hans ansikte*. (Hos 5:14-6:2) Jesus ”går sin väg” vid sin himmelfärd efter uppståndelsen, och ”efter två dagar” ska han låta oss ”uppstå” så att vi ”får leva inför hans ansikte”. Detta beskriver tillståndet i Guds rike efter Jesu återkomst.

Bibelställena i detta kapitel är profetiska mönster för Guds rike, och alla beskriver händelser som sker ”efter två dagar” eller ”på tredje dagen”. Skriften myllrar av kiliastiska ledtrådar för den uppmärksamme. Kiliansmen är därför ingen påklistrad teori utan den är invävd i Bibelns grundmurade undervisning.

Jubelåren

I 1 Mos 6:3 ger Gud ytterligare en ledtråd i den progressiva uppenbarelsen av kiliansmen: **Min Ande ska inte kämpa med människorna** [hebr. *adam*, dvs. hela mänskligheten] **för alltid på grund av deras förvillelse... deras tid ska vara 120 år**. Vad detta betyder är i sig självt progressivt uppenbart i Skriften, och 2 Pet 3:6-7 är en viktig del av det: **Genom vatten och Guds ord** dränktes den dåtida världen och gick under. Men de himlar och den jord som nu finns har **genom samma ord** sparats åt eld och bevaras fram till den dag då de **gudlösa människorna ska dömas och gå under**. Verserna handlar om två tillfällen när Gud dömer världen: genom vatten vid syndafloden och genom eld vid Jesu återkomst. I båda fallen sker det genom *samma* Guds ord. Vilket ord är det? Jo, eftersom en dom innebär att Gud inte längre behöver ”kämpa med människorna” så måste det vi just läst i 1 Mos 6 åtminstone vara en del av det. Här tillkännager Gud att hans kamp med människorna kommer att begränsas till 120 år, och följaktligen kommer *båda* domarna att begränsas till denna tid. Floden kom 120 år efter Guds kungörelse, och domen vid återkomsten kommer att komma 120 år efter skapelsen. I det senare fallet handlar det dock inte om *kalenderår*, utan om *jubelår*.

Jubelåren introducerades när Gud instruerade Mose om den jordbrukscykel som folket skulle följa i det Utlovade landet: **Sex år** ska du beså din åker... men under det **sjunde året** ska landet ha sabbatsvila... Du ska

räkna **sju årssabbater**, det vill säga sju gånger sju år, så att tiden för de sju årssabbaterna blir **fyrtonio**. Då ska du... låta basunen ljuda med kraftig ton.... Ni ska helga **det femtionde året**... Ett jubelår ska detta **femtionde år** vara för er. (3 Mos 25:3-11) Vi ser återigen mönstret med sex enheters arbete plus en enhet vila. Jordan skulle brukas i sex år och vila det sjunde, men i detta fall avbryts rytmen med jämna mellanrum. Efter sju sådana sjuårsperioder eller **årsveckor**, det vill säga efter 49 år, så skulle man skjuta in ett **jubelår** (figur 5). Jubelåret var mycket speciellt: **Ni ska helga det femtionde året och utropa frihet** i landet för alla dess invånare. Det ska vara ett jubelår för er. Var och en av er ska då **återvända till sin arvedel och var och en av er ska återvända till sin släkt**. (3 Mos 25:10) Jubelåret var alltså en tid för celebrerande, en tid att jubla, och det skulle komma i femtioårsintervaller.

	Skörd	Skörd	Skörd	Skörd	Skörd	Skörd	Sabbat
Årsvecka 1	1	2	3	4	5	6	7
Årsvecka 2	8	9	10	11	12	13	14
Årsvecka 3	15	16	17	18	19	20	21
Årsvecka 4	22	23	24	25	26	27	28
Årsvecka 5	29	30	31	32	33	34	35
Årsvecka 6	36	37	38	39	40	41	42
Årsvecka 7	43	44	45	46	47	48	49
							50

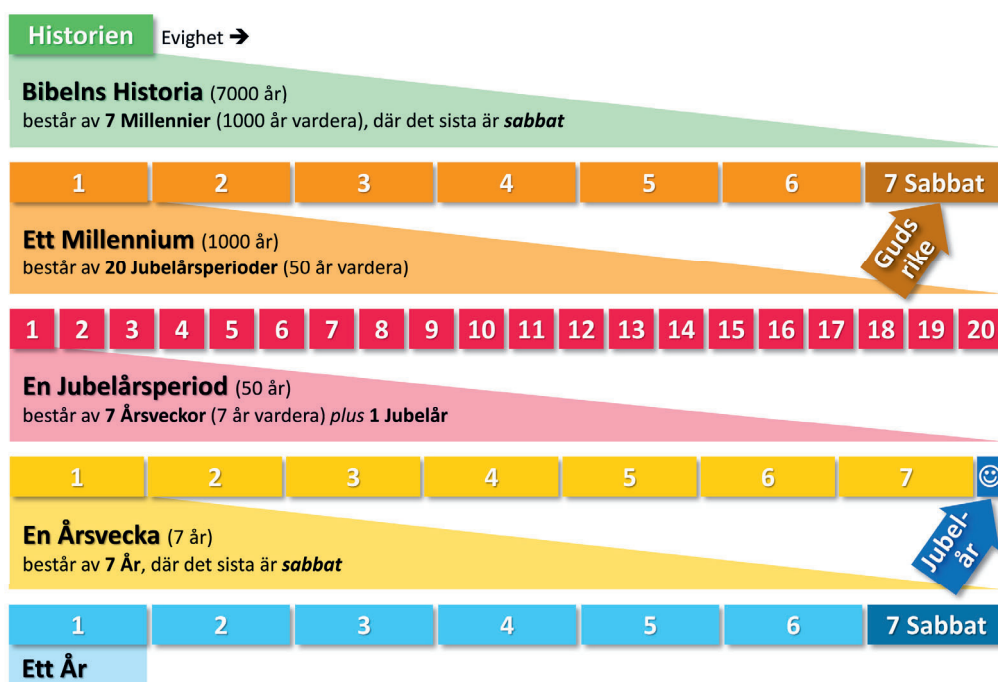
Figur 5. En jubelårsperiod på 50 år.

Låt oss nu göra matematiken. Guds dom vid Jesu återkomst skulle dröja 120 jubelår, och 120 gånger 50 år är – trumvirvel – 6000 år. Det är den tid som passerar mellan skapelsen och Gudsriket då Gud inte längre kommer att **kämpa med människorna** (enlig ovan). Vi har nu ytterligare ett stöd för att kiliasmen är genuint biblisk. Men det kommer mera. Vi ska snart se att alla viktiga bibliska händelser värda att fira infaller på jubelår. Det är en slutsats som framkommer genom enkla summeringar av Bibelns tidsuppgifter, och därför blir händelserna milstolpar som verifierar att vi räknat rätt.

Vi ska nu knyta ihop säcken genom att kombinera alla begrepp vi stött på hittills. Figur 6 illustrerar det hela:

- Hela den bibliska **historien** mellan skapelse och evighet består av 7 tusenårsperioder, där den sista är ett sabbatsmillennium (Guds rike).
- Varje sådant **millennium** består av 20 jubelårsperioder med 50 år vardera.
- Varje sådan **jubelårsperiod** består av 7 årsveckor plus ett inskjutet **jubelår**.
- Varje sådan **årsvecka** består av sju år, där det sista är ett sabbatsår.
- Varje sådant **år** är ett solvarv.

Eller om vi börjar nerifrån i figuren: Sju år bildar en årsvecka. Sju årsveckor plus ett jubelår bildar en jubelårsperiod. Tjugo jubelårsperioder bildar ett millennium. Sju millennier bildar hela historien.

Figur 6. Historiens indelning i:

- **millennier**,
- **jubelårsperioder**,
- **årsveckor** och
- **år**.

Andra kalendrar

Det har gjorts många försök genom historien att räkna på de bibliska datumen, och man har också kommit fram till många olika resultat. Den kanske mest välkända kronologin är gjord på 1600-talet av den irländske ärkebiskopen James Ussher, och han kom fram till att jorden skapades år 4004 f.Kr. Även naturvetaren Isaac Newton menade att bibelns tidsangivelser är trovärdiga och fick fram att skapelsen skedde år 4000 f.Kr. Martin Luther fick 3961 f.Kr. för samma händelse. Den grekisk-ortodoxa kyrkan använder en annan bibelöversättning (Septuaginta) för sina beräkningar och får skapelsen till år 5009 f.Kr.

Alla dessa kronologier har det gemensamt att de försöker sammanjämka bibliska och sekulära datum. Därför uttrycker de årtalen för de bibliska händelserna i vår gregorianska kalender som räknar år före och efter Kristus. Men en sådan kalibrering mot sekulär historia är alltid vansklig eftersom utombiblisk datering innehåller stora osäkerhetsfaktorer. De flesta sekulära forskare förnekar till exempel historiciteten av den relativt nyligen inträffade syndafloden, vilket gör att de tidiga egyptiska dynastierna blir äldre än vad den bibliska historiebeteckningen tillåter. Detta problem är tämligen globalt eftersom kronologierna för många andra tidiga civilisationer synkroniseras med den egyptiska. Olika regentlängder används också för tidsuppskattningar, men även dessa är belastade med osäkerheter: en given kung kan ha flera olika namn, olika kungar kan ha samma namn, två regenter kan ha samregerat en tid, en ny monark kan ha startat en ny kalender vid sin tillsättning eller så kan de största "egona" ha överdrivit sin tid vid makten. Radiometrisk datering med kol-14 metoden är inte heller en universell lösning på dateringsproblemet beroende på att proverna ofta är kontaminerade av bakterier, vatten och damm.

Den kronologi som presenteras här har inga sådana kopplingar till sekulär historia (utom om man vill räkna ut årtalet för Jesu återkomst uttryckt som år efter Kristus). Den använder inte ens Bibelns egna regentlängder som finns för både Sydriket (Juda) och Nordriket (Israel) eftersom också dessa är förknippade med många tolkningsosäkerheter.

Judarna har en egen officiell kalender som liksom bibelkronologin räknar åren från skapelsen, men *det är inte samma kalender som den som presenteras i denna skrift*. I den judiska tideräkningen skapades Adam år 3760 f.Kr. Deras kalender grundar sig på en skrift från cirka 160 e.Kr. med namnet *Seder Olam*, och i denna källa används både bibliska och sekulära datum. I boken *The Annals of the World* argumenterar tidigare nämnde James Ussher att författarna bakom *Seder Olam* medvetet manipulerat tidsuppgifterna för att en profetia i Daniels bok inte skulle kunna kopplas till Jesus: **Från det att ordet gått ut om att Jerusalem ska återställas och byggas upp till dess att den Smorde Fursten kommer, ska det gå sju veckor och sextiotvå veckor.** (Dan 9:25) Från denna profetia går det att räkna ut när Kristus skulle komma första gången (vilket visas senare), och genom att justera tidsuppgifterna ville man helt enkelt förhindra de tidiga kristna att använda profetian som ett argument för att Jesus var den utlovade Messias.

Bibelns kronologi är naturligtvis inte heller förenlig med människans och jordens så kallade vetenskapliga åldrar på miljoner respektive miljarder år. Denna fråga är alltför omfattande för att rymmas i denna skrift, men kort kan konstateras att den främsta anledningen till att tro på en gammal jord är att den hypotetiska evolutionen kräver det. Utan detta obevisade antagande så fordrar vare sig vetenskapen eller Bibeln några högre åldrar än ett antal tusen år för sina förklaringar.

De första kristnas synsätt

Långt innan Jesus och de första kristna trädde in på scenen hade judarna förstått att det för Gud finns en koppling mellan en dag och en tusenårsperiod. Det är ju i den hebreiska bibeln (som vi kallar Gamla testamentet) vi kan läsa om att Adam blev 930 år samtidigt som Gud varnat honom att **den dag du äter av [trädet med kunskap] ska du döden dö** (1 Mos 2:17). *Jubileerboken* från cirka 150 år f.Kr. formulerar det som: "Adam blev 1000 år så när som på 70 år, för enligt himlens vittnesbörd är 'tusen år som en dag' och därför blev det skrivet angående kunskapens träd: Den dag du äter ska du dö." (kap. IV, 30) Det inre citatet (kursiverat) är taget från den 90:e psaltarpsalmen, så Moses koppling mellan *dag* vid syndafallet och *tusen år* var välkänd långt innan Nya testamentet.

Däremot verkar inte judarna ha känt till kiliasmen, det vill säga den bredare kopplingen mellan de sex plus en skapelsedagarna och historiens sex plus en millenier. För en sådan insikt krävs Nya testamentet, och vi har redan sett att kiliasmen är del av den apostoliska läran. Däremot finns inga belägg för att apostlarna skulle ha använt kiliasmen till att försöka räkna ut tiden för Jesu återkomst, åtminstone inte i början av deras mission. Tvärtom faktiskt, det finns mycket som talar för att de trodde att Jesus skulle komma tillbaka under deras livstid. Lukas skriver att **Jesus berättade ännu en liknelse, eftersom... de tänkte sig att Guds rike nu genast skulle komma på ett synligt sätt** (Luk 19:11), och här följer några citat som visar på apostlarnas missuppfattning:

- **Paulus:** Vi som lever och är kvar till Herrens ankomst ska alls inte komma före de insomnade. (1 Tess 4:15) Vi ska inte alla insomna, men vi ska alla förvandlas, i ett nu, på ett ögonblick, vid den sista basunens ljud [vid återkomsten]. (1 Kor 15:51-52) Nu i den sista tiden har han talat till oss genom sin Son. (Hebr 1:2) Ännu en kort liten tid, så kommer han som ska komma. (Hebr 10:37)
- **Petrus:** Han... har nu i dessa sista tider uppenbarats för er skull. (1 Pet 1:20) Slutet på allting är nära. (1 Pet 4:7) Då ska ni också få jubla och vara glada när han uppenbarar sig i sin härlighet. (1 Pet 4:13)
- **Johannes:** Kära barn, den sista tiden är här. (1 Joh 2:18)
- **Jakob:** Ha också ni tålamod och styrk era hjärtan, för Herrens ankomst är nära... Domaren står för dörren. (Jak 5:8-9)

Bibeln antyder en orsak till den felaktiga uppfattningen hos apostlarna. Efter Jesu uppståndelse frågade Petrus honom vad som skulle hända med Johannes och fick svaret: **Om jag vill att han ska vara kvar tills jag kommer, vad rör det dig?... Så spreder ryktet bland bröderna att den lärjungen inte skulle dö.** (Joh 21:22-23) Bröderna trodde alltså att Jesus skulle komma tillbaka åtminstone innan Johannes hunnit dö. Men de miss tog sig, och därför gör Johannes ett redaktionellt tillägg i sitt evangelium: **Men Jesus hade inte sagt till honom att han inte skulle dö, utan: "Om jag vill att han ska vara kvar tills jag kommer, vad rör det dig?"** (Joh 21:23) Detta är skrivet sent i Johannes liv när han hade kommit till insikt om att återkomsten skulle dröja.

Det finns ytterligare en möjlig orsak till apostlarnas och de första kristnas felaktiga uppfattning om en snar återkomst. I Lukas 21:a kapitel beskriver Jesus ett antal tecken som ska föregå hans återkomst, och han avslutar med: **Den här generationen ska inte förgå förrän allt detta sker.** (vers 32) En "generation" ansågs vara 40 år (Hebr 3:9-10), och eftersom Jesus uttalade orden strax före sin korsfästelse ungefär år 30 e.Kr, så lade man på denna generationstid och kom till slutsatsen att återkomsten skulle ske senast år 70. Visserligen hade Jesus profeterat om att **detta evangelium... ska förkunnas i hela världen... och sedan ska slutet komma** (Matt 24:14), men eftersom apostlarna tolkade uttrycket "hela världen" som den del av jordklotet de fått uppgiften att evangelisera (i missionsbefallningen, Matt 28:18-20) så trodde de att uppdraget var verkställt och klart. Det framgår av till exempel Kol 1:23 där Paulus talar om **det evangelium... som har predikats för allt skapat under himlen**. Från Daniels bok kände man också till den sjuåriga vedermöda som skulle föregå återkomsten, och därför drog man av sju år från år 70 och kom fram till att vedermödan måste börja senast år 63. Från Jesu undervisning visste man att vedermödan skulle åtföljas av vissa tecken, så när man kom fram till år 63 och tecknen ännu inte syntes till måste man ha insett att man tänkt fel och att Jesu återkomst låg i en kanske avlägsen framtid. Apostlarna hade missuppfattat Jesus. När han sa "den här generationen ska inte förgå..." menade han inte den generation han talade till (apostlarna) utan den generation han talade om (den som skulle få erfara tecknen inför återkomsten).

Någon läsare kanske finner det osannolikt att apostlarna kunde ha fel. Men det kunde de. Bibeln beskriver en händelse när Paulus tillrättavisade Petrus: **När Kefas [Petrus] kom till Antiokia gick jag [Paulus] öppet emot honom**. (Gal 2:11) Precis som alla andra människor utvecklades apostlarna genom sina liv, och eftersom de var exponerade för Jesu lära mognade de kunskapsmässigt. Det är dock viktigt att betona en skillnad mellan vad apostlarna trodde och vad de lärde. Bibelns gudomliga inspiration garanterar att den undervisning apostlarna förmedlade är hundra procentigt korrekt, även om de personligen kunde ha fel. Så även om apostlarna trodde att Jesus skulle återkomma redan på nollhundralet efter Kristus, så innehåller Bibeln ingen som helst sådan förkunnelse.

Det måste ha varit en stor besvikelse när Jesus inte kom som man hade förväntat sig. Man kan tydligt se den förändrade insikten om man jämför Petrus båda brev. I det första konstaterar han att **slutet på allting är**

nära (1 Pet 4:7) medan han i det andra uppvisar en helt annan attityd och manar till tålmod gällande återkomsten: **En sak får ni inte glömma... för Herren är en dag som tusen år.** (2 Pet 3:8) Båda breven är skrivna omkring år 63, och det är därför sannolikt att Petrus fick sin reviderade insikt mellan det att han skrev dem.

Inte bara apostlarna lärde ut kiliasmen i de första kristna församlingarna utan även de *tidigaste* kyrkofäderna. Några av dem var lärjungar till apostlarna och andra kom någon generation senare, och därför hade de haft kontakt med apostlarna i första eller andra led. De hade personlig erfarenhet av vad apostlarna lärde. Det är därför inte förvånande att de också delade tron på kiliasmen. Här följer några citat som visar detta:

- **Barnabas** (Paulus medarbetare): "Herren kommer att slutföra allting på sextusen år eftersom en dag för honom är som tusen år... Därför, mina barn, på sex dagar, det vill säga sex tusen år, kommer allting att fullbordas. Och han vilade den sjunde dagen." (Epistel of Barnabas, kap. 15)
- **Papias** (Johannes lärjunge) och **Clemens av Rom** (kände Paulus): "Papias av Hierapolis, den berömda, en lärjunge till aposteln som lutade sig mot Kristi bröst [d.v.s. Johannes] och Clemens... de forntida och första utläggarna [av Skriften] var överens med varandra och förstod att arbetet under de sex dagarna refererade till Kristus och hela kyrkan." (Fragments of Papias, kap. 9)
- **Irenaeus** (130-202): "För på så många dagar som jorden gjordes, på lika många tusen år ska den slutföras... Och Gud fullbordade sitt arbete på sjätte dagen; och Gud vilade på sjunde dagen från sitt arbete. Det här är en redogörelse av hur saker skapades, och det är också en profetia av saker som ska komma. För Herrens dag är som tusen år, och på sex dagar blev skapade saker färdigställda. Det är därför uppenbart att de kommer att avslutas på det sextusende året." (Irenaeus, Against Heresies, bok 5, kap. 28, stycke 3)
- Och ytterligare några korta citat utan källhänvisningar:
Hippolytus (170-235): "Sextusen år måste fullbordas för att sabbaten ska kunna komma... För sabbaten är en förebild för det framtida riket."
Commodianus (runt 240): "Vi blir odödliga när de sex tusen åren passerat."
Lactantius (260-330): "Eftersom Guds arbete fullbordades under sex dagar så måste världen fortsätta i sitt nuvarande tillstånd under sex tidsperioder, det vill säga sex tusen år."

Så det är uppenbart att kiliasmen var vida spridd bland de första generationerna av kristna. Men så är inte fallet idag. Vad har hänt?

Kiliasmen idag

De första 2000 åren av bibelkronologi baserar sig på en genealogi (släktlinje) som finns i Första Moseboken och som anger vid vilken ålder de olika patriarkerna fick sina söner. Genom att addera dessa åldrar kan man räkna ut hur långt historien hunnit fortlöpa sedan Adam. Det finns dock två olika "versioner" av dessa åldrar hämtade från två olika varianter av Gamla testamentet. Den ena är den hebreiska Bibeln som kallas den *masoretiska texten* och den andra är den grekiska översättningen av samma text som kallas *Septuaginta*. Den senare lägger ett antal år (oftast 100) till många av patriarkernas åldrar när de fick sina söner. Resultatet är att den bibliska historien hunnit nästan 1500 år längre i Septuaginta än i den hebreiska Bibeln.

Orsaken till detta kan vi bara spekulera i, och här är en möjlighet: Översättningen till grekiska gjordes av hebreiska skriftlärda på 200-talet *före* Kristus som ett beställningsjobb från biblioteket i egyptiska Alexandria. Från den hebreiska ursprungstexten går det att räkna ut tiden för Jesu *första* ankomst genom att använda en profetia i Daniels bok rörande sjuttio så kallade årsveckor. (Profetian kommer att beskrivas i detalj senare.) Kanske de judiska översättarna ville beröva hedningarna i Alexandria möjligheten att kunna räkna ut när den judiske frälsaren skulle komma och därför helt sonika lade till ett antal hundra år i genealogierna?

Oavsett orsaken hamnar man fel i sina tidsberäkningar om man använder Septuaginta. Och de tidiga kristna, inklusive apostlarna, använde ofta just Septuaginta vilket vi förstår av att de flesta nytestamentliga citat ur Gamla testamentet är från denna grekiska översättning. Därför kom man fel om man försökte räkna ut tiden för Jesu återkomst. När sedan ingenting hände när Jesus "borde" ha återkommit, var det lätt att överge den kiliasmen tanken. Det fanns också kristna som använde den hebreiska Bibeln, men för dessa låg återkomsten alltför långt i framtiden för att vara av intresse. Kiliasmen glömdes helt enkelt bort!

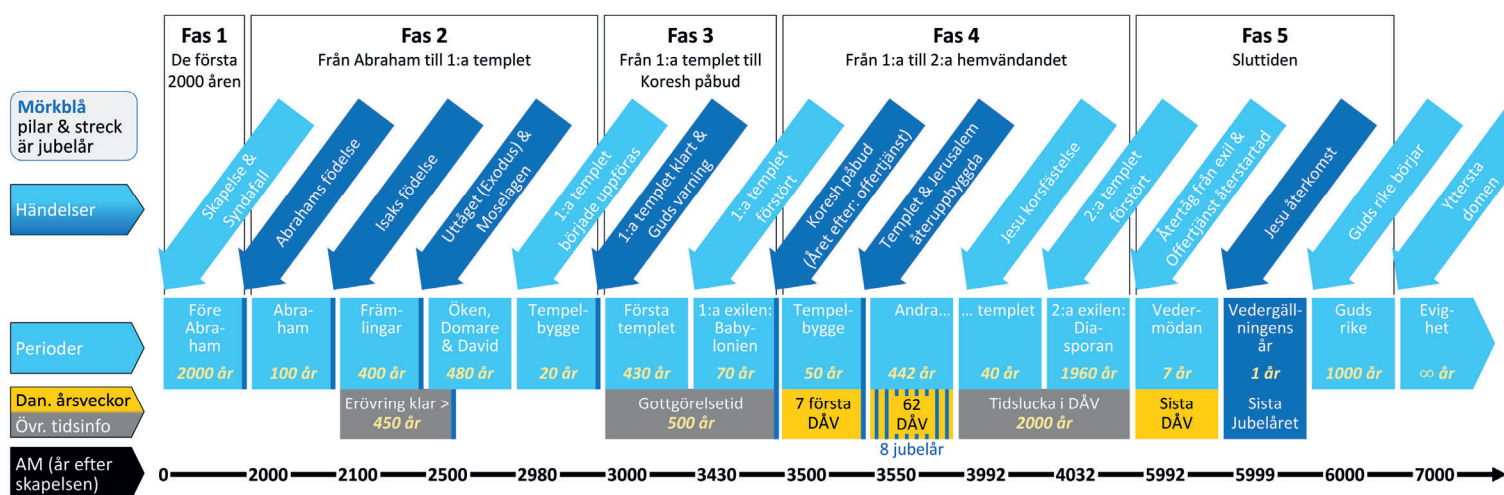
Men det finns en annan och kanske viktigare orsak till att kiliasmen i stort sett försvann från det kristna tänkandet. Dess bärande tanke är ju att alla de sju millennierna är *jordiska*. Det sjunde är fullbordan av Guds frälsningsplan för denna *jorden*. Abraham fick ju ett löfte om ett *jordiskt* land. Men det grekiska inflytandet (platonism och gnosticism) över kristendomen flyttade fokus från jorden till *himlen*. En nyckelingrediens i denna filosofi är att människan har en själ (eller ande) som är fången i en jordisk kropp och som hon därför behöver frälsas från. Kristendomen importerade dessa idéer och började föreställa sig att Guds frälsningsplan innebär räddning *från* jorden (som ska förstöras) istället för räddning *av* jorden (som ska upprättas). Naturligtvis har kiliasmen ingen plats i ett sådant tankeklimat.

Bibelkronologin

Låt oss nu ge oss i kast med själva bibelkronologin som alltså är grundad på kiliasmens 6000 plus 1000 år. Figur 7 visar en sammanfattning. (Kronologin finns även lätt tillgänglig som figur 16 på insidan av häftets sista blad så att läsaren enkelt ska kunna orientera sig översiktligt i den bibliska historien.)

- Figuren delar in historien i ett antal **perioder** (blå rutor), separerade av **händelser** (blå pilar).
- Periodernas längd i **antal år** finns angivet i rutorna. Längden kan variera mellan 1 år och 2000 år trots att alla period-rutor har samma bredd. (Skalan är med andra ord inte linjär.)
- Den svarta linjen anger antal **år efter skapelsen** som också kallas **anno mundi** förkortat **AM**. Till exempel skedde skapelsen 0 AM, Jesus korsfästes 3992 AM och Gudsrike kommer att börja 6000 AM. Årtalen är summan av periodernas längder.
- Mörkblå pilar innebär att händelserna infaller på **jubelår**. Eftersom dessa skulle firas var *femtionde* år så inträffar de på årtal som slutar med -49 AM och -99 AM. (Det *första* året börjar år 0 AM och slutar år 1 AM.) Därför pekar händelse-pilarna för jubelår i slutet av period-rutorna, och därför avslutas dessa med ett mörkblått streck. Som exempel skedde uttåget ur Egypten (Exodus) på det 2500:e året, det vill säga år 2499 AM (som är ett jubelår).
- Årtalen i de **blå rutorna** är nödvändiga för att bevisa att Bibelns historia är exakt 7000 år. Årtalen i de **grå rutorna** behövs egentligen inte för en komplett kronologi, men de styrker tillförlitligheten. Ibland kan de också användas för att visa att en händelse infaller på ett jubelår.
- Gula rutor är **Daniels årsveckor** eller **DÅV** som har stor betydelse under den andra halvan av kronologin. Här liksom tidigare markeras jubelår med mörkblå streck, och de måste läggas till efter var sjunde årsvecka enligt 3 Mos 25 på sidan 15.
- **Fasindelningen** är endast för tydlighet. Numreringen kan återfinnas i följande kapitelrubriker.

Märk att alla uppgifter är hämtade från Bibeln och att det inte finns några luckor mellan perioderna. Inga jämförelser med sekulär historia och inga gissningar behöver därför göras. De nästkommande kapitlen beskriver de fem faserna i detalj. Den första fasen innehåller de första 2000 åren av jordens historia.

Figur 7. Bibelkronologin.

Fas 1. De första 2000 åren

I Första Mosebokens 5:e och 11:e kapitel finns en genealogi som tar oss hela vägen från den första människan, Adam, till stamfadern för den judiska nationen, Abraham. Patriarkernas levnadslängder finns angivna men också deras åldrar när de blev fäder till sina söner. Genom att addera dessa faderskapsåldrar kan vi beräkna när Abraham föddes, och övningen ger vid handen att det skedde år 2008 AM. Det finns emellertid ingenting som säger att sönerna föddes exakt på fädernas födelsedagar. När Bibeln till exempel informerar om att Adam var 130 år när han fick Set så menar den att han var på sitt 130:e levnadsår eller att han var mellan 129 och 130 år. (Bibeln använder så kallad *inkluderande räkning* vilket innebär att man är ett år gammal när man föds, eller på sitt första levnadsår.) För att få slutsiffran så exakt som möjligt måste vi därför dra av ett halvår per generation i genomsnitt. Tabellen i figur 8 visar patriarkernas faderskaps- och levnadsåldrar, och figur 9 på nästa sida illustrerar det hela grafiskt. Båda tar hänsyn till det subtraherade halvåret.

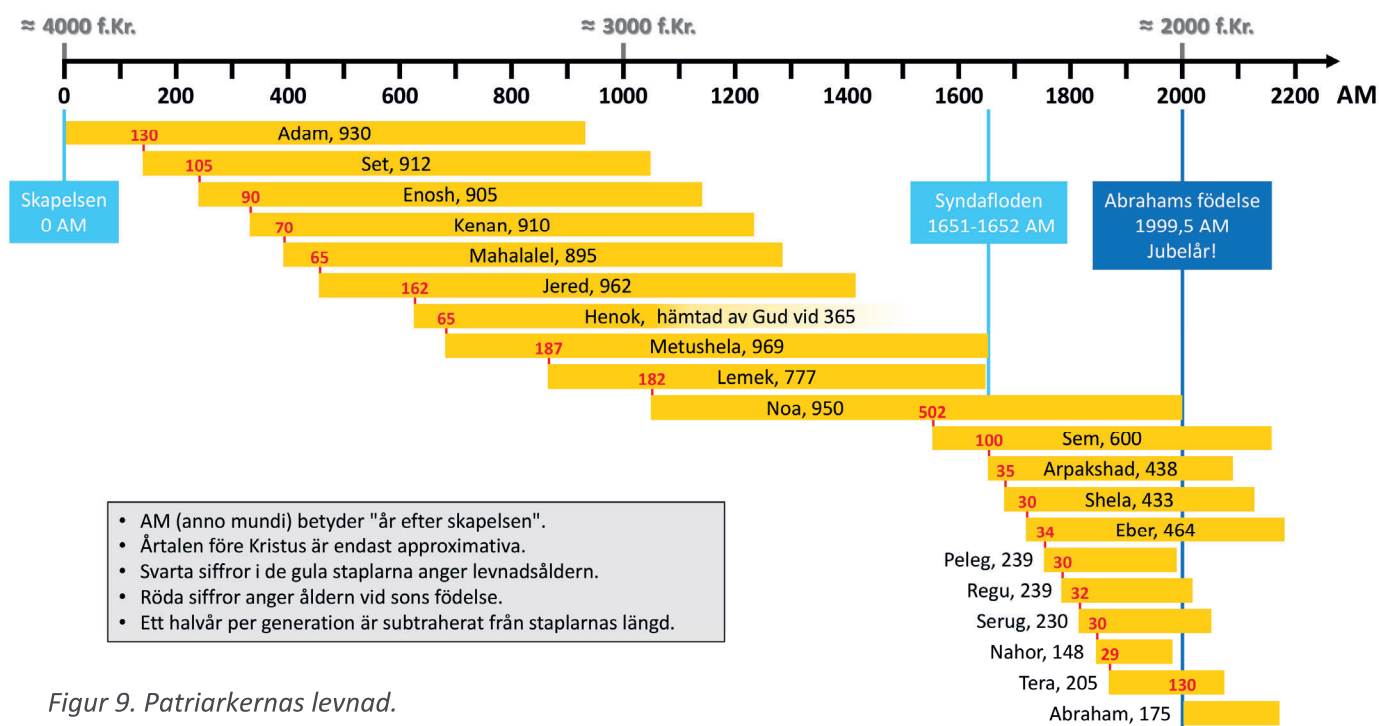
De två rödmärkta åldrarna i tabellen finns inte explicit angivna i Bibeln, utan de måste räknas ut från andra *bibliska* uppgifter (på ett sätt som skulle göra en halvårssubtraktion felaktig). Märk att Gud inte lämnat någonting åt gissningar:

- Noas ålder vid Sems födelse: Noa var 600 år när syndafloden kom (1 Mos 7:11) och Arpakshad föddes 2 år efter floden när Sem var 100 år (1 Mos 11:10). Vid denna tid var Noa 602 år, det vill säga 502 år äldre än Sem.
- Teras ålder vid Abrahams födelse: Abraham lämnade Haran när hans far Tera dog (Apg 7:4). Då var Tera 205 år (1 Mos 11:32) och Abraham 75 år (1 Mos 12:4), en skillnad på 130 år.

Figur 8.
Patriarkernas
faderskaps- och
levnadsåldrar.

Patriark	Född AM	Ålder vid sons födelse	Ålder vid sin död	Död AM
Adam	0,0	130	930	929,5
Set	129,5	105	912	1041,0
Enosh	234,0	90	905	1138,5
Kenan	323,5	70	910	1233,0
Mahalalel	393,0	65	895	1287,5
Jered	457,5	162	962	1419,0
Henok	619,0	65	Hämtad av Gud	
Metushela	683,5	187	969	1652,0
Lemek	870,0	182	777	1646,5
Noa	1051,5	502	950	2001,0
Sem	1553,5	100	600	2153,0
Arpakshad	1653,0	35	438	2090,5
Shela	1687,5	30	433	2120,0
Eber	1717,0	34	464	2180,5
Peleg	1750,5	30	239	1989,0
Regu	1780,0	32	239	2018,5
Serug	1811,5	30	230	2041,0
Nahor	1841,0	29	148	1988,5
Tera	1869,5	130	205	2074,0
Abraham	1999,5		175	2174,0

Utifrån dessa uppgifter föddes Abraham år 1999,5 AM som är mitt i det 2000:e året efter skapelsen och därför det 40:e jubelåret. Att detta årtal är exakt kan naturligtvis inte bevisas eftersom det endast är statistiskt uträknat, men med de antaganden som gjorts så hamnar det *precis* där det borde för att historien ska vara 7000 år. Precisionen i Guds frälsningsplan från Abraham och framåt kommer snart att bevisas utan statistiska antaganden, och därför finns det goda skäl att anta att Abraham föddes exakt på det 40:e jubelåret. Märk också att Noa dog år 2001 AM som med de statistiska osäkerheterna mycket väl kan ha sammanfallit med Abrahams födelse. En ny era i frälsningsplanen har ersatt den gamla.

Figur 9. Patriarkernas levnad.

Fas 2. Från Abraham till första templet

Tiden från Abrahams födelse till invigningen av det första templet är exakt 1000 år:

- Abraham var **100 år** när hans son Isak föddes. (1 Mos 21:5)
- Efter Isaks födelse följde en svår tid för Israels folk: Dina [Abrahams] *efterkommande* ska bo som *främlingar* i ett land som inte är deras där man ska göra dem till slavar och förtrycka dem i **400 år**. (1 Mos 15:13, citerat i Apg 7:6) Perioden börjar med Abrahams "efterkommande", det vill säga Isak, och slutar när hebreerna inte längre är "främlingar", det vill säga vid uttåget från slaveriet i Egypten. Det betyder att patriarkerna betraktades som "främlingar" medan de ännu levde i Kanaans land vilket bekräftas när Isak välsignar sin son Jakob: [Du ska få] *inta det land som Gud gav åt Abraham* [Kanaans land], *det land där du nu bor som främling*. (1 Mos 28:4)
- Israels första tempel byggdes av kung Salomo, och tiden för dess byggstart finns definierad: I det **480:e året** efter det att Israels barn drog ut ur Egypten... började [Salomo] bygga Herrens hus. (1 Kung 6:1)
- Förutom templet byggde Salomo ett kungapalats åt sig själv, och byggtiderna för de båda husen finns noggrant definierade: Salomo byggde alltså på huset [templet] i **7 år**. Det tog **13 år** innan Salomo fick sitt eget hus färdigt. (1 Kung 6:38-7:1) Den sammanlagda byggtiden finns bekräftad i 1 Kung 9:10: Sedan Salomo i **20 år** hade byggt på de två husen, Herrens hus och kungapalatsset...

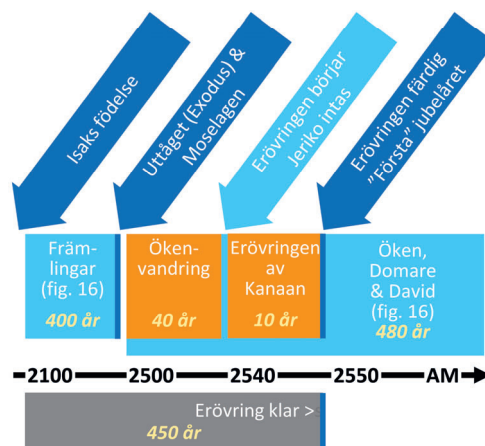
Om vi utgår från Abrahams födelse år 1999 AM och lägger på dessa tider finner vi att Isak föddes 2099 AM, att uttåget skedde 2499 AM och att templet färdigställdes 2999 AM. Detta är det 2100:e, 2500:e respektive 3000:e året efter skapelsen och *alla är jubelår!* Det 2500:e året är dessutom ett mycket speciellt sådant. Det är det 50:e jubelåret (eftersom en jubelårsperiod sträcker sig över 50 år och $50 \times 50 = 2500$), alltså *jubel-årens jubelår!* Det är ingen tillfällighet eftersom året är av extraordinär betydelse för judarna. Förutom uttåget ur Egypten så skedde korsandet av Röda havet och givandet av Moselagen på Sinai berg under detta år. Ibland säger man att det var under detta år som den israelitiska nationen föddes. Det är Mästerdirigenten som håller i taktpinnen här!

Också en annan viktig händelse under denna period inträffade på ett jubelår, och för att spåra den går vi till Apg 13:17-20: Israels Gud *utvalde våra fäder*. Han gjorde sitt folk stort när de bodde som främlingar i Egypten. Med upplyft arm förde han dem ut därifrån, och under **40 år** bar han dem i öknen. Han *utrotade sju folk* i Kanaans land och *gav deras land i arv* åt sitt folk. Allt detta tog omkring **450 år**. Denna 450-åriga period börjar när Gud "utvalde våra fäder" vilket innebär Isaks födelse. De *utvalda* i Paulus terminologi inkluderar

aldrig Abraham själv, eftersom denne hade andra söner än de utvalda: **Alla Abrahams avkomlingar är inte hans barn. Nej, det är genom Isak din avkomma ska räknas.** (Rom 9:7) Perioden slutar när Gud "utrotat sju folk i Kanaans land" och "givit landet i arv åt sitt folk", det vill säga när erövringen var fullbordad. Detta är inte samma händelse som när man påbörjade intagandet av landet genom att korsa floden Jordan och inta staden Jeriko. Det tar naturligtvis en tid att inta ett land vilket också 2 Mos 23:29-30 förmedlar: **Jag [Gud] ska inte driva undan dem [kananeerna] för dig [israeliterna] på ett enda år... Steg för steg ska jag driva bort dem för dig, tills du har förökad dig så att du kan ta landet till din arvedel.**

Hur lång tid tog det att erövra Kanaans land? Det går att räkna ut från de tidsuppgifter vi har så här långt. (Se figur 10 som har figur 16 i ljusblått "i bakgrunden" för att underlätta orienteringen.) Vi har två händelsekedjor som båda börjar med Isaks födelse. Den ena anger att det tar 400 år mellan födelsen och uttåget (1 Mos 15 ovan) och den andra att det tar 450 år mellan födelsen och erövringens fullbordan (Apg 13 ovan). Skillnaden på 50 år har två komponenter: tiden för ökenvandringen och tiden för erövringen av landet. Vandringen tog 40 år och därför måste erövringen tagit 10 år. Den fullbordades på det 2550:e året AM (år 2549 AM), och vi har ytterligare en viktig händelse som inträffar på ett jubelår, denna gång det 51:a.

I början av den fyrtioåriga ökenvandringen fick hebreerna motta Moselagen på Sinai berg. Som del i denna ger Gud följande instruktion: **När ni kommer in i det land som jag ger er... Då ska du i sjunde månaden på tionde dagen i månaden låta basunen ljuda med kraftig ton... Ni ska helga det femtionde året och utropa frihet i landet för alla dess invånare. Det ska vara ett jubelår för er.** (3 Mos 25:2-10) Jubelåren högtidlighölls alltså inte före det att lagen var given, vilket innebär att det första jubelåret som folket firade egentligen var det femtioförsta sedan skapelsen. Men eftersom detta jubelår faller in i den historiska sviten av årtal jämnt delbara med 50 så visar det att Gud dirigerat historien i jubelårstakt redan innan han avslöjade det för sitt egendomsfolk!

Figur 10. Också erövringen av Kanaan blev färdig på ett jubelår.

Fas 3. Från första templet till Koresh påbud

Nästa fas i frälsningsplanen börjar när Salomos båda hus var färdigbyggda och templet invigdes: **Sedan Salomo hade byggt färdigt Herrens hus och även kungapalatset... visade sig Herren för Salomo... Herren sade till honom:... Detta hus som du har byggt har jag helgat för att där fästa mitt namn för evig tid.** (1 Kung 9:1-3) Men Gud utfärdade också en allvarlig varning om vad som skulle hända med templet och folket om det inte aktade på hans befallningar: **Men om ni och era barn vänder er bort från mig och överger mig och inte håller de bud och stadgar jag har förelagt er... då ska jag 1) utrota Israel ur det land som jag har gett dem. Det hus som jag har helgat åt mitt namn 2) ska jag då förkasta från mitt ansikte.** (1 Kung 9:6-7) Eftersom israeliterna inte hörsammade denna stränga tillsägelse under seklerna som följde så verkställde Gud båda sina varningar genom att låta den babyloniske kejsaren Nebukadnessar 1) föra bort folket i exil sedan han 2) ödelagt Jerusalems tempel.

Tiden från Guds varning (vid templets invigning) till dess verkställande (vid babyloniernas skövling) var 430 år, och sedan varade den babyloniska fångenskapen under ytterligare 70 år. Följande bibelställen visar detta:

- I Hesekiels bok kallas tiden från templets invigning till dess förstörelse för "missgärningsår", och årens antal kan räknas ut från Hes 4:3-7 (blandat): **Detta ska vara ett tecken för Israels hus... Jag ska lägga deras missgärningsår på dig [Hesekiel]... Mot det belägrade Jerusalem ska du vända ditt ansikte... och du ska profetera mot det... Jag har tilldelat dig en dag för varje år... Du ska lägga dig på vänstra sidan och lägga Israels folks missgärning på dig... De ska motsvaras av samma antal dagar, 390 dagar... När du har fullgjort dem ska du lägga dig en gång till, nu på högra sidan. Du ska bära Juda folks missgärning under 40 dagar, en dag för varje år.** Vid den här tiden var judarna splittrade i två riken, och Hesekiel skulle bära bådas missgärningar genom att ligga 390 dagar på vänstra sidan för Israel (det norra riket) och 40 dagar

på högra sidan för Juda (det södra riket). Hesekiel får också veta att en dag motsvarar ett år. Det sammanlagda antalet "missgärningsår" blir alltså 430 år, och detta blir därför tiden mellan templets invigning och dess förstörelse.

- Längden på fångenskapen i Babylonien framgår av bland annat Jer 25:11: **Hela detta land ska ödeläggas och förstöras, och dessa länder ska tjäna Babels kung i 70 år.** Att tiden ska räknas från Jerusalems förstörelse och ingenting annat framgår av Dan 9:2: **I [Darejaveshs] första regeringsår... kom jag, Daniel, att i skrifterna lägga märke till det antal år som enligt Herrens ord till profeten Jeremia skulle fullbordas för Jerusalems ödeläggelse, nämligen 70 år.**

Den totala tiden från templets invigning till hemvändandet från Babylonien blir alltså 500 år, en uppgift som bekräftas på ett genialiskt sätt av 2 Krön 36:20-21: **Dem som hade undkommit svärdet förde han bort i fångenskap till Babel... [så] att landet skulle få gottgörelse för sina sabbater – så länge det låg öde hade det sabbat – till dess att 70 år hade gått.** Syftet med fångenskapen i Babylonien var alltså för att landet skulle få "gottgörelse för sina sabbater", men vad betyder det? Vi har tidigare sett (3 Mos 25:3-4, sidan 15) att landet skulle ha sabbatsvila vart sjunde år, och i 3 Mos 26:32-35 varnade Gud för vad som skulle hända om denna instruktion inte åttlyddes: **Jag ska själv ödelägga landet... Då ska landet få gottgörelse för sina sabbater under hela den tid som det ligger öde och ni är i era fienders land... Hela den tid det ligger öde ska det hålla sabbat och få den vila det inte fick på era sabbater, då ni bodde där.** Gudsfolket följde inte budet att låta landet vila var sjunde år, och därför verkställde Gud sin varning genom att skicka folket i exil så landet kunde "gottgöras". De sjuttio åren i Babylonien var alltså en *kompensation* till landet för de uteblivna sabbatsåren. Låt oss nu räkna på det hela: De 500 åren mellan templets invigning och hemkomsten från Babylonien innehåller 10 jubelårsperioder (på 50 år vardera), och varje jubelårsperiod har 7 sabbatsår vilket ger totalt 70 sabbatsår som behöver gottgöras. Det är den exakta längden av den babyloniska fångenskapen då landet verkligen fick vila! Gud är exakt, igen.

Det finns ytterligare en utsökt finess här. Uppgifterna så här långt visar att hemvändandet från Babylonien skedde på det 3500:e året efter skapelsen vilket är det 70:e jubelåret ($3500/50 = 70$). I Jer 29:10 lovar Gud sitt folk att **när 70 år har gått för Babel ska jag ta mig an er och uppfylla mitt löfte att föra er tillbaka till denna plats**, en utfästelse han uppfyller i dubbel bemärkelse. Gudsfolket fick komma hem dels när 70 *kalenderår* hade gått (sedan fångenskapens början) och dels när 70 *jubelår* hade gått (sedan skapelsen). Man bara kastar sig ner och tillber en Gud med en sådan järnkoll!

Fas 4. Från första till andra hemvändandet

Nästa fas startar när judarna återinförde offerttjänsten i Jerusalem efter hemvändandet från den första exilen (i Babylonien), och den kommer att sluta när judarna återigen återinför offerttjänsten, denna gång efter hemvändandet från den andra exilen (diasporan). Informationen om denna fas i frälsningshistorien kommer huvudsakligen från en profetia gällande *sjuttio veckor* som finns återgiven i Daniels bok i Gamla testamentet. (Veckorna är gula i figur 16 på sista sidan.)

Daniel deporterades till Babylonien som en ung man, och han tillbringade hela den 70-åriga fångenskapsperioden i det babyloniska hovet. Han studerade Skrifterna med stor iver, och mot slutet av perioden kom han att i skrifterna lägga märke till **det antal år som enligt Herrens ord till profeten Jeremia skulle fullbordas för Jerusalems ödeläggelse, nämligen 70 år** (Dan 9:2, och ordet till Jeremia är från Jer 25:11 och 29:10 enligt ovan). Daniel hade hållit reda på tiden i Babylonien och förstod därför att stunden för frigivningen var nära förestående. Därför bekände han både sina egna och folkets synder eftersom det var ett villkor för att Gud skulle föra tillbaka sitt folk (enligt 3 Mos 26:40). Med Daniels egna ord: **Jag fortsatte tala och be och bekänna min synd och mitt folk Israels synd... Medan jag ännu talade i min bön kom Gabriel till mig i flygande hast... undervisade mig och sade till mig: "Daniel, jag är utsänd för att ge dig insikt och förstånd. Redan när du började be gick ordet ut... Så ge akt på ordet och förstå synen.** (Dan 9:20-23) Tajningen är uppenbarligen viktig här. Ängeln Gabriel kom "i flygande hast" för att hinna informera Daniel "medan han ännu talade/bad". Budskapet var att ett "ord" hade gått ut "redan när han började be". Vad var detta för ord?

Svaret finns i Esra 1:2-4: Så säger [dvs ett "ord"] Koresh, kung av Persien: Herren... har befallt mig att bygga ett hus åt honom i Jerusalem i Juda. Den bland er som tillhör hans folk ska bege sig upp till Jerusalem i Juda för att bygga upp Herrens, Israels Guds hus. Det mäktiga Perserriket hade just besekrat och intagit Babylonien där judarna hölls fångna. Koresh var Persiens kung vid detta tillfälle, och när han insåg att Babylonien hyste ett frihetsberövat folk så utfärdade han en förordning, ett "ord", om att det folket var fritt att återvända hem till Jerusalem och återuppbygga templet. Detta markerar slutet av den 70-åriga fångenskapen, och vi såg tidigare att det skedde på det 70:e jubelåret. Men vad menar Koresh med att "Herren har befallt mig..."? Vi får gå till en mäktig profetia i Jes 44:28 för att förstå: Jag är den som säger om Koresh: "Han är min herde... Han ska säga om Jerusalem: Det ska byggas upp, och till templet: Din grund ska bli lagd på nytt." Koresh är alltså namngiven trots att profeten Jesaja uttalade dessa ord mer än 100 år innan Koresh ens var född! I nästa kapitel bekräftar Jesaja att detta inte är en tillfällighet: Så säger Herren till sin smorde, till Koresh... Jag ska ge dig skatter som är dolda i mörkret och hemliga rikedomar, för att du ska inse att jag är Herren som kallar dig vid ditt namn. (Jes 45:1-3) Jesaja profeterar om att Koresh ska "säga" (dvs genom ett "ord") att Jerusalem med dess tempel ska återuppbyggas. Den judiske historieskrivaren Josefus skrev på nollhundralet e.Kr. att Koresh blev medveten om sitt uppdrag (att befria judarna) just genom att läsa eller höra om sig själv i profeten Jesajas bok. Vem var det då som introducerade denna judiska profetia för den persiska kungen? Daniel fanns i det babyloniska hovet (som övertogs av perserna), och det kan ha varit han som gjorde det. Man kan tänka sig kungens förvåning när han hör Jesajas förutsägelse och konstaterar att "det är ju jag som ska uppfylla denna profetia!". (Märk att Koresh kallas för både Guds "herde" och Guds "smorde" som båda är epitet för Jesus. Koresh är därför en profetisk förebild för Jesus i så måtto att han befriar judarna. Han ser också till att templet blir återuppbyggt vilket kan jämföras med Jesu ord i Joh 2:19: Riv ner det här templet, så ska jag resa upp det på tre dagar.)

Det var därför Gabriel hade så bråttom att informera Daniel om att Koresh just utfärdat sitt påbud om befrielse för gudsfolket. Daniel hade ju just bett sin bön om kollektiv omvändelse som var ett villkor för befrielsen. Befrielsen kom alltså *samtidigt* med Daniels bön. Ibland kan Gud tyckas dröja med bönesvar men definitivt inte i detta fall.

Det var ungefär 50 000 judar som hörsammade Koresh kungörelse och återvände till Jerusalem. Under ledning av Serubbabel började de bygga det andra templet. Omedelbart vid hemkomsten och långt innan templet stod färdigt återinrättade de Moselagens offertjänst: Den första dagen i sjunde månaden började de offra brännoffer åt Herren, trots att grunden till Herrens tempel ännu inte var lagd. (Esra 3:6) Det specificerade datumet är det judiska nyåret som infaller på *basunhögtiden* på hösten enligt 3 Mos 23:24. (Anledningen till att nyåret infaller i *sjunde* månaden kommer att förklaras senare.) Året var 3500 AM vilket innebär att det var den första dagen av året efter det 70:e jubelåret. Detta datum är *precis* i mitten av den bibliska historiens 7000 år, och nu startar nästa fas i Guds frälsningshistoria. Den finns beskriven i en profetia som Daniel fick rörande *70 årsveckor*:

Daniels 70 årsveckor

Samtalet mellan Gabriel och Daniel i Dan 9:20-23 (förra sidan) slutar med Gabriels uppmaning att ge akt på ordet och förstå synen. Så låt oss göra just det. (Från Dan 9:24-27):

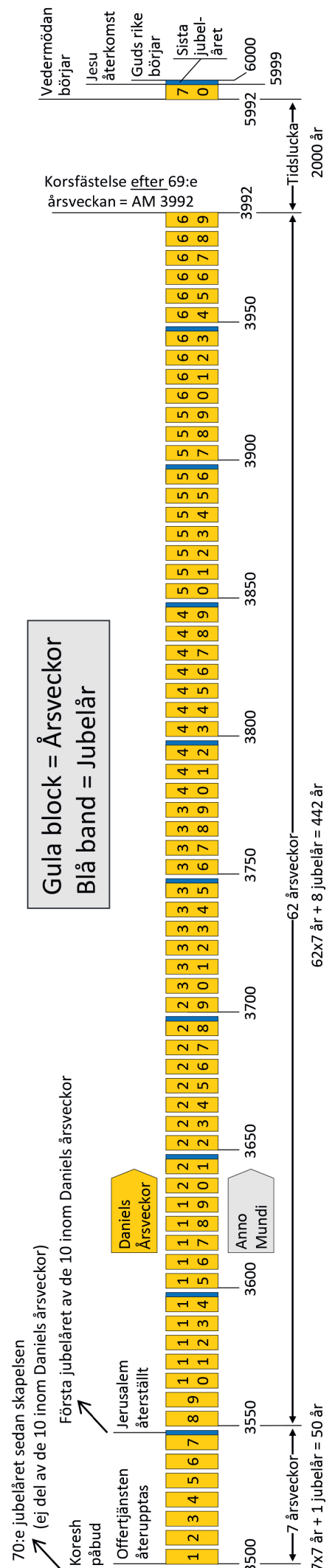
- ***70 veckor*** är bestämda...

En "vecka" består av sju solår, och den definieras av Moselagens jordbrukscykel i 3 Mos 25:3-11 (se sidan 15). Varje sådan *årsvecka* började på det judiska nyåret (basunhögtiden) och omfattade sex års jordbruk följda av ett sabbatsår då landet skulle vila. Efter sju sådana *årsveckor* (det vill säga efter 49 år) skulle ett jubelår utropas som alltså blir det 50:e året. *På motsvarande sätt måste ett jubelår läggas till efter var 7:e av Daniels årsveckor*. Inom 70-veckorsperioden ryms 10 sådana mellanliggande jubelår, och hela perioden består därför av 500 år (70x7 år + 10 jubelår). Bara med dessa adderade jubelår kommer kronologiekvationen att stämma. (Jämför figur 11.)

- ... över ditt folk och över din heliga stad...

Profetian handlar om Israel, israeliterna och Jerusalem, ingenting annat.

- ... för att göra slut på överträdelse, försegla synder, försona skuld, föra fram en evig rättfärdighet, fullborda syn och profetia och smörja den Allraheligaste.
Eftersom åtminstone några av dessa händelser avser ännu framtida skeenden så kan inte de 70 årsveckorna vara konsekutiva utan det måste finnas en tidslucka någonstans.
- Från det att ordet gått ut om att Jerusalem ska återställas och byggas upp...**
Här definieras starten av 70-veckorsperioden. Den börjar när "ordet" om Jerusalems återuppbyggnad gått ut, och det syftar på det tidigare nämnda påbudet som Koresh utfärdade under det 70:e jubelåret (3499 AM). Den första årsveckan kan dock inte starta omedelbart eftersom alla årsveckor börjar på det judiska nyåret. De återvändande judarna hinner därför hem till Jerusalem och starta offrandet, och då inleds den första årsveckan. (Det är därför viktigt att offrandet startade just på nyåret enligt Esra 3:6 på förra sidan.) Året är 3500 AM.
- ... till dess att den Smorde Fursten kommer, ska det gå **7 veckor och 62 veckor**. Gator och vallgravar ska byggas upp igen.
Här nämns två tidperioder och två händelser. Den grammatiska strukturen visar att "den Smorde Fursten" (Messias) kommer att framträda vid summan av perioderna vilket betyder att Kristi första ankomst sker i den 69:e veckan. Den andra händelsen är att Jerusalems gator och vallgravar har byggts upp igen (efter babyloniernas förstörelse) vilket sker vid sju veckor. Det motsvarar 49 år, men nu är det viktigt att inte glömma bort att lägga till det första jubelåret under Daniels årsveckor. Det betyder att Jerusalem är återställt 50 år efter Koresh påbud vilket innebär år 3549 AM. Vi har alltså ytterligare en viktig händelse som inträffar på ett jubelår, denna gång det 71:a.
- Men efter de 62 veckorna...**
Tillsammans med de 7 första veckorna sker alltså händelsen i nästa punkt efter den 69:e veckan.
- ... ska den Smorde förgöras, helt utblottad.
Detta är naturligtvis Jesu korsfästelse som alltså inträffar efter den 69:e veckan, det vill säga efter 69 gånger 7 år plus 9 mellanliggande jubelår (se figur 11), eller efter totalt 492 år. Vi ska strax se att "efter" innebär "sex månader efter", och eftersom den första veckan startar nyåret år 3500 AM så sker korsfästelsen sex månader in i år 3992 AM. Det är därför som händelsepilen för korsfästelsen i figur 16 (sista sidan) pekar en bit in i perioden som börjar 3992 AM. Det lilla ordet *efter* är mycket väsentligt för att det kronologiska pusslet ska stämma exakt.
- Och staden och helgedomen ska förstöras av folket till en furste som kommer.**
Detta händer efter korsfästelsen och refererar till förstörelsen av det andra templet som skedde cirka 70 e.Kr. "Folket" som utförde ödeläggelsen var romarna och deras "furste" (befälhavare) var Titus. Daniel fick alltså besked om denna då framtida förstörelse av templet *samtidigt och tillsammans* med informationen om Koresh påbud att bygga upp det. Detta kan jämföras med när Salomo blev varnad för det första templets förstörelse i samband med dess invigning (enligt 1 Kung 9, sidan 22).

Figur 11. Daniels årsveckor.

- Men **slutet** kommer som en störtflod. Ända till slutet ska det råda krig. Förödelse är fast besluten. Han ska stadfästa ett förbund med de många under **en vecka**. Profetian har nu kommit till den 70:e och sista årsveckan. Den är ännu framtida, och därför kommer vi att titta närmare på den i kapitlet *Fas 5, Sluttiden*. Efter den sista veckan måste också det tionde och sista jubelåret läggas till.

Tidsluckan i årsveckorna

Den beskrivna modellen har alltså en tidslucka mellan Daniels 69:e och 70:e årsvecka. Alla bibeluttydare är emellertid inte överens om nödvändigheten av detta uppehåll, och därför behöver det motiveras närmare:

Vi har sett att 70-veckorsprofetian bara gäller judarna, men idag finns dessa utspridda i exil bland hednationerna, och därför står den "profetiska klockan" stilla för dem till dess de återvänt till sitt hemland. Då startar klockan igen i och med den 70:e årsveckan. Vi kan också härleda avbrottet från de sista fyra punkterna i förra kapitlet: **Efter de 62 veckorna** [plus de första sju] **1) ska den Smorde förgöras...** Och **2) staden och helgedomen ska förstöras** av folket till en furste som kommer. Men **slutet** kommer som en störtflod... **3) Han ska stadfästa ett förbund med de många under en vecka**. (Dan 9:26-27) Här beskrivs en sekvens av tre händelser där 2) romarnas förstörelse av det andra templet ligger mellan 1) korsfästelsen och 3) den 70:e årsveckan. Och eftersom korsfästelsen sker efter den 69:e veckan så måste templets förstörelse ligga mellan vecka 69 och 70. Från historien vet vi att tiden mellan Jesu korsfästelse och templets förstörelse var ungefär 40 år vilket betyder att tidsluckan måste ha *minst* denna längd.

I verkligheten kommer tidsluckan att fortgå under 2000 år. Det kan vi förstå från det tidigare citerade stället från Hosea: **Jag går min väg, jag återvänder till min boning [dvs himlen] tills de erkänner sin skuld och söker mitt ansikte... Efter två dagar** gör han oss levande igen... så att **vi får leva inför hans ansikte**. (Hos 5:15-6:2) Jesus citerar ur detta ställe och tillämpar uttrycket "jag går min väg" på sin himmelfärd: **Jag går bort och ni ska söka efter mig... Dit jag går kan ni inte komma [dvs himlen]**. (Joh 8:21) Han säger detta under höstfesterna ett halvår före sin korsfästelse som skedde under påsken på våren. (Därför kan vi specificera "efter" i Dan 9:26 ovan till "sex månader efter": **[Sex månader] efter de 62 veckorna ska den Smorde förgöras**.) Mellan korsfästelsen och himmelfärden gick det 40 bokstavliga dagar, och sedan ska det alltså gå "två dagar" efter vilka "vi får leva inför hans ansikte" vid hans återkomst. Med kiliasmens profetiska växelkurs mellan dagar och millennier innebär detta efter 2000 år. Men inte nödvändigtvis *omedelbart* efter 2000 år. Vi behöver bli exaktare, och Bibeln tillåter (naturligtvis) också det.

Vi kan dela in tidsluckans 2000 år i två perioder: den första startar där den 69:e årsveckan slutar och den andra slutar där den 70:e årsveckan startar, och gränsen dem emellan utmärks av det andra templets förstörelse under romarna.

Den första perioden är **40 år** vilket vi kan veta från profeten *Jonas tecken*: **Liksom Jona var i den stora fiskens buk i tre dagar och tre nätter, så ska Människosonen vara i jordens inre i tre dagar och tre nätter**. (Matt 12:40) Stopp och belägg tänker säkert många nu, detta tecken handlar om Jesu uppståndelse efter hans tre dagar i graven. Av åtminstone tre orsaker menar jag detta vara en otillfredsställande förklaring. För det första var inte Jesus "tre dagar och tre nätter" i graven, utan bara från fredag eftermiddag till söndag morgon. För det andra **var Jona ett tecken för folket i Nineve** (Luk 11:30), och de visste ingenting om tre dagar i en fiskmage. Och för det tredje säger Jesus att **ett ont och trolöst släkte... ska inte få något annat tecken än profeten Jonas tecken** (Matt 12:39), medan uppståndelsen bara bevitnades av troende människor: **Ännu en kort tid, och världen ser mig inte längre. Men ni [apostlarna] ska se mig, för jag lever och ni ska leva**. (Joh 14:19) Också 1 Kor 15:4-8 visar att det bara var "bröder" som såg den uppståndne Frälsaren.

Eftersom Jonas tecken var "för folket i Nineve" så måste det handla om hans budskap *till dem*. Och budskapet var att **om 40 dagar ska Nineve förstöras** (Jona 3:4). Det gällde alltså 1) en stads 2) förstörelse 3) efter fyrtio dagar. När Jesus säger att Jona tecken också ska gälla hans samtid blir de tre komponenterna 1) staden tillhörande det "onda och trolösa släkte" han talade till, dvs Jerusalem, som ska 2) förstöras 3) efter fyrtio år. Här motsvaras en dag av ett profetiskt år (och inte ett millennium) vilket också är vanligt i Skriften, till exempel i 4 Mos 14:34 och Hes 4:5. Jesus säger alltså att *Jerusalem kommer att förstöras om 40 år*, och Jonas

tecken har blivit en varning för en annalkande dom över staden. Med facit i hand vet vi också att varningen besannades 40 år senare när romarna intog Jerusalem och förstörde templet.

Vad är då parallellen mellan Jonas tre dagar och nätter i fiskens buk och Jesu lika långa tid i "jordens inre"? Här har översättarna lite för snabbt anammat den gängse tolkningen av Jonas tecken. En bättre översättning hade varit: **Liksom Jona var i den stora fiskens buk i tre dagar och tre nätter, så ska Människosonen vara i landets hjärta i tre dagar och tre nätter.** (Matt 12:40) "Landets hjärta" är Jerusalem, och en ingående analys visar att Jesus under sin korsfästelsevecka predikade domen över staden under *exakt tre dygn*, från en måltid på lördagskvällen (Joh 12:1-11) till en annan måltid på tisdagskvällen (Mark 14:3). Under denna period uttalade han många profetior mot Jerusalem och dess tempel som att **dina fiender... ska... inte lämna sten på sten i dig** (Luk 19:43-44), **Guds rike ska tas ifrån er** (Matt 21:43) och **detta som ni ser... allt ska rivas ner** (Luk 21:6). Det var vid måltiden vid tredygnsperiodens slut som **Judas Iskariot... gick bort till översteprästerna för att utlämna Jesus åt dem** (Mark 14:10), och det var säkert den direkta orsaken till att Jesus inte längre öppet kunde predika domen över Jerusalem.

Det finns också andra detaljer i Bibelns framställning av Jonas tecken som hjälper oss tolka den rätt. Jona 3:3 säger att **Nineve var en stor stad inför Gud, tre dagsresor lång**, och Jesu förkunnelse i Jerusalem hade samma varaktighet. Märk också formuleringen i citatet från Matt 12:40 (förra sidan): **Liksom Jona var... så ska Människosonen vara...** Parallellen kan avse den vända och förtvivlan de båda männen måste ha känt i sina respektive situationer. Men Jona var inte död under de tre dagarna så det kan inte heller Jesus ha varit.

Den andra perioden av tidsluckans 2000 år är **1960 år**. Den börjar när den första perioden slutar, det vill säga vid det andra templets förstörelse, och den slutar när den 70:e årsveckan börjar. Under denna tid är judarna ute i den andra exilen. I Bibeln finns många analogier mellan den första exilen (babyloniska fångenskapen) och denna andra exil (diasporan), och en av dessa paralleller kommer nu att hjälpa oss att räkna ut dess varaktighet: **Jag ska vända mitt ansikte mot er, och ni ska bli slagna av era fiender** [avser den 1:a exilen]... **Om ni trots detta inte lyssnar till mig, ska jag tukta er sjufalt värre** [avser den 2:a exilen] **för era synders skull.** (3 Mos 26:17-18) Den första exilen varade i 70 år så "sjufalt värre" blir 490 år. Varningen upprepas emellertid i verserna 21, 24 och 28 vilket innebär att den förekommer totalt 4 gånger. Gud kommer därför att tukta judarna en gång, två gånger, tre gånger och fyra gånger, och varje gång motsvarar "sjufalt värre" än första exilen, det vill säga 490 år. Och 4 x 490 är 1960 år.

Sammanfattningsvis: Tidsluckan startar på det judiska nyåret just som den 69:e årsveckan löpt ut. Nyåret kallas också basunhögtiden, och den är en del av Bibelns hösthögtider. Det är den första dagen av år 3992 AM (se figur 16 på sista sidan). Sex månader senare korsfästes Jesus på påsken som är en del av vårhögtiderna. Året är fortfarande 3992 AM. (Årsbytet sker ju på hösten och inte på vintern som hos oss.) Sedan följer en 40-årsperiod fram till andra templets förstörelse som därför sker år 4032 AM. Därefter följer diasporan som varar i 1960 år fram till, *men inte in i*, år 5992 AM. Därefter följer den 70:e årsveckan som, liksom alla årsveckor, börjar på det judiska nyåret på hösten, och året är alltså 5992 AM. Vi kommer nu in i nästa fas av Guds frälsningshistoria som vi kan kalla *sluttiden*.

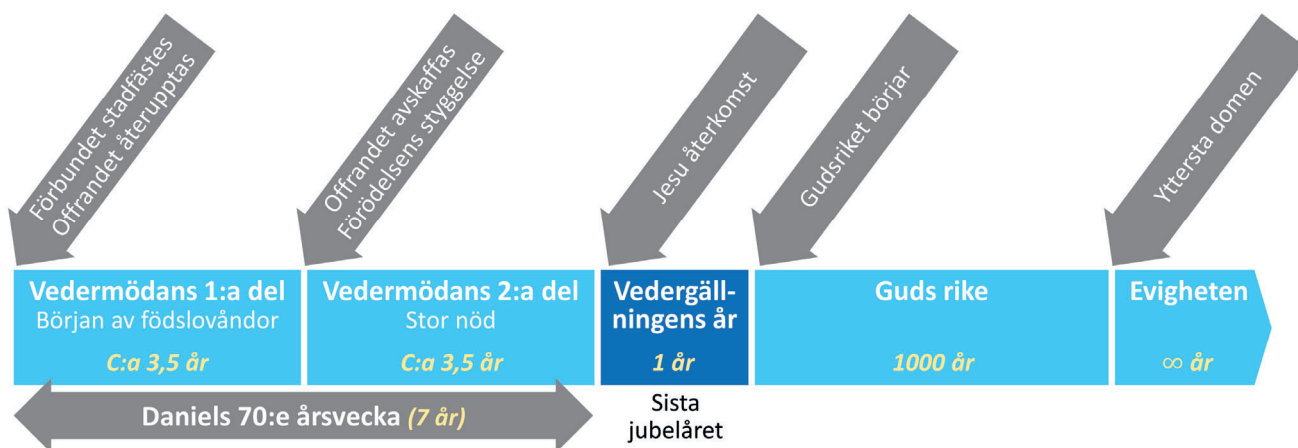
Fas 5. Sluttiden

Sluttiden inleds med Daniels 70:e årsvecka, det vill säga de sista sju åren som föregår Jesu återkomst. Den kallas också för *vedermödan* eftersom den kommer att innebära en svår tid för Guds folk. Under denna tid sker en nationell omvändelse för judarna till det förbund de fortfarande står under, det vill säga det Gamla förbundet formulerat i Moselagen. Därför kommer judarna att återinföra offrandet i Jerusalem, och det är en direkt parallell till vad som hände efter fångenskapen i Babylonien. Då återupptogs man offrandet på den första dagen av den *första årsveckan* efter den *första exilen* (i Babylonien) enligt Esra 3:6 (sidan 24), medan denna gång kommer man att återuppta offrandet på den första dagen av den *sista årsveckan* efter den *andra exilen* (diasporan). Den förra händelsen skedde på det judiska nyåret 3500 AM och den senare kommer att ske på nyåret 5992 AM. Sannolikt kommer judarna då också bygga upp templet igen precis som de gjorde efter den första exilen. Förra gången skedde det under stort motstånd (Esra 4:4-5), och man kan ana vad som kommer att hända när de slår ner grundpelarna till det tredje templet i Jerusalem!

Men har inte det Gamla förbundet upphört att gälla? Nej, på inget ställe i Bibeln antyds att så skulle vara fallet. Gamla testamentets sista uppmaning är **kom ihåg min tjänare Moses lag** (Mal 4:4), och cirka 500 år senare bekräftar Jesus att lagen fortfarande gäller: **Tro inte att jag har kommit för att upphäva lagen eller profeterna. Jag har inte kommit för att upphäva utan för att uppfylla.... Innan himmel och jord förgår ska inte en bokstav, inte en prick i lagen förgå.** (Matt 5:17-18) Med "himmels och jordens förgängelse" menar Bibeln alltid Jesu återkomst, och Moselagen kommer alltså att bestå till dess. Det är därför som judarna är i exil idag. Lagen innehåller inte bara välsignelser utan också förbannelser: **Om ni trots detta inte lyssnar till mig... ska också jag i vrede stå er emot... Jag ska göra era städer till ruiner... Jag ska själv ödelägga landet... Men er ska jag sprida ut bland hednafolken.** (3 Mos 26:27-33) *Just därför* att lagen fortfarande är aktiv är judarna utspridda bland nationerna idag. Men detta förhållande håller på att förändras, och när vedermodan inleds kommer Gud att fullt ut ha infriat sina många löften om att återsamla sitt folk, till exempel: **Jag ska hämta er från folken och samla er från alla länder och föra er till ert land.** (Hes 36:24)

Det är judarna som *nation* som står under Moselagen, medan enskilda *individer* naturligtvis kan låta sig **friköpas från lagens förbannelse** (Gal 3:13) genom en tro på Jesus Kristus. Och för hednationer eller enskilda hedningar har lagen aldrig gällt.

När vi talade om årsveckorna i Dan 9 utelämnade vi delar av beskrivningen av den 70:e veckan, men nu har vi tillräckligt med bakgrund för att förstå mer: **Han ska stadfästa ett förbund med de många under en vecka [den 70:e], och mitt i veckan ska han avskaffa slakter och matoffer.** (Dan 9:27a) Den sista årsveckan har alltså två delar (figur 12). Den första inleds med "stadfästandet" av ett förbund, och eftersom ordvalet avslöjar att det rör sig om ett *befintligt* förbund så bör det vara Gud som bekräftar det ännu gällande Moseförbundet. Detta innehåller en offertjänst som dock kommer att upphöra "mitt i veckan" när någon "avskaffar slakter och matoffer". Den som avskaffar offren och på så sätt sätter pinnar i hjulet för Guds förbund med sitt folk, måste vara Guds fiende. Det betyder att "han" som stadfäster förbundet inte är densamme som "han" som avskaffar det (vilket översättningen olyckligtvis tycks innebära men som inte krävs eller ens antyds av den hebreiska grundtexten). Vem är då denne "han" som avskaffar offertjänsten i mitten av vedermodan?

Figur 12. Sluttiden.

Versen fortsätter: **Vid templets vinge ska förödelsens styggelse stå [alternativ översättning i SFB], till dess att förstöring och fast beslutad straffdom utgjuts över förödaren.** (Dan 9:27b) Låt oss nu använda denna "förödelsens styggelse" som en nyckel i sökandet efter mannen som ska avskaffa offertjänsten. Nästa ledtråd kommer ett par kapitel senare: **En föraktlig man ska komma... och rikta sin vrede mot det heliga förbundet... Härar från honom ska komma, och de ska orena helgedomen... avskaffa det dagliga offret och ställa upp förödelsens styggelse...** Han ska upphöja sig och förhäva sig över varje gud. Ja, **mot gudarnas Gud ska han tala fruktansvärda ting.** (Dan 11:21-36) Denna profetia uppfylldes på 100-talet f.Kr. när den seleukidiska kungen *Antiochos Epifanes* ställde upp en avgudabild, en styggelse, i Jerusalems tempel och med hot om dödsstraff förbjöd judarna att offra till sin Gud. Men det slutar inte i och med detta vilket vi förstår av att Jesus cirka 200 år senare på nytt profeterade om förödelsens styggelse som en framtida händelse: **När ni ser förödelsens styggelse, som profeten Daniel talar om, stå på helig plats... då ska det bli en så stor nöd att något liknande aldrig förekommit från världens begynnelse... och inte heller ska komma.** (Matt 24:15-21)

Jesu referens till Daniel visar att han kopplar ihop den redan infriade profetian med en ännu framtida uppfyllelse. Den framtida "föraktlige mannen" kommer också att ställa upp en förödelsens styggelse i Jerusalems tempel, och från Dan 11:21-36 (förra sidan) inser vi att han även kommer att örena templet och avskaffa offertjänsten som judarna inlett cirka 3½ år tidigare.

Också Paulus undervisar om den hatiska mannen som ska komma: **När det gäller vår Herre Jesu Kristi ankomst... Först måste... laqlöshetens människa träda fram, fördärvets son, motståndaren som förhäver sig över allt som kallas gud eller heligt så att han sätter sig i Guds tempel och säger sig vara Gud... Den laglöses ankomst är ett verk av Satan.** (2 Tess 2:1-9) Likheten med Dan 11:21-36 (förra sidan) är slående. Mannen kallas *vilddjuret* i Upp 13 och ibland kallas han också för *Antikrist* (i tex 1 Joh 2:18).

Att vedermodan har två delar antyds också av Jesus i hans eskatologiska tal på Olivberget. På apostlarnas fråga **vad blir tecknet på din återkomst?** svarar han: **Ni kommer att höra stridslarm och rykten om krig... Folk ska resa sig mot folk och rike mot rike, och det ska bli svält och jordbävningar på många platser. Men allt detta är bara början på födslovåndorna.** (Matt 24:3, 6-8) "Början" på någonting kräver alltid en fortsättning, och därför fortsätter Jesus med den andra delen av vedermodan: **Då ska man utlämna er åt lidande och döda er, och ni kommer att bli hatade av alla folk för mitt namns skull. Och då ska många komma på fall... Men den som håller ut till slutet ska bli frälst... Och detta evangelium om riket ska förkunnas i hela världen... Sedan ska slutet komma.** (Matt 24:9-14)

"Slutet" är när Jesus kommer tillbaka vilket alltså sker *efter* vedermodan: **Strax efter de dagarnas nöd ska solen förmörkas och månen inte längre ge sitt sken. Stjärnorna ska falla från himlen, och himlens makter ska skakas. Då ska... Människosonen komma på himlens moln med stor makt och härlighet.** (Matt 24:29-30) Det är dessa kosmiska omstörningar Jesus talade om när han sa att **innan himmel och jord förqår ska inte en bokstav, inte en prick i lagen förgå** (Matt 5:18, förra sidan). Det är alltså först nu som det Gamla förbundet upphör att gälla, och istället kommer en *nationell* omvändelse av det judiska folket till det Nya förbundet. De kommer att förstå att det är en tro på Jesus som Messias som frälsar och inte laguppfyllelse. Det är om denna händelse Sakarja profeterar: **På den dagen ska Herren beskydda Jerusalems invånare... Över Davids hus och över Jerusalems invånare ska jag utgjuta nådens och bönens Ande, så att de ser upp till mig som de har genomborrat [genom korsfästelsen]. De ska sörja över honom som man sörjer ende sonen [Jesus].** (Sak 12:8-10) Även den fysiska platsen för återkomsten finns profeterad och det redan i Gamla testamentet: **På den dagen ska han stå med sina fötter på Olivberget... Då ska Herren min Gud komma och alla heliga med dig.** (Sak 14:4-5)

Den 70:e årsveckan löper ut dagen före det judiska nyåret (basunhögtiden) år 5999 AM. Guds rike börjar emellertid inte omedelbart. Vi får inte glömma att efter var 7:e årsvecka ska ett jubelår läggas till och så även efter den 70:e. Detta är det sista jubelåret eller det 120:e sedan skapelsen. Då finns det all anledning att fira eftersom Jesus kommer tillbaka i början av året. Sedan behöver han (tillsammans med de sina) detta år för att städa upp på jorden innan den kan gå in i vilan i Guds rike. Den behöver saneras efter alla krig och miljökatastrofer som den sista tiden fört med sig, och templet behöver återupprättas efter Antikrists skändning. Jesaja ger året två helt olika benämningar: **Dagen kommer för Herrens hämnd, ett vedergällningens år då han utför Sions sak** (Jes 34:8) och **Hämndens dag var i mitt hjärta och året för min återlösning hade kommit** (Jes 63:4). Skillnaden i perspektiv beror på vilken grupp man tillhör. För Guds fiender innebär det vedergällning och dom: **Den dagen är en vredens dag, en dag av ångest och nöd, en dag av odeläggelse och förödelse, en dag av mörker och dimma.** (Sef 1:15) För Guds vänner innebär det återlösning och befrielse: **Han ska också styrka er ända till slutet, så att ni inte kan anklagas på vår Herre Jesu Kristi dag.** (1 Kor 1:8)

Gudsriket börjar år 6000 AM, exakt sex millennier efter skapelsen, och det kommer att pågå under 1000 år: **Jag såg själarna av dem... som inte hade tillbett vilddjuret och dess bild... De levde och regerade med Kristus i tusen år.** (Upp 20:4) Efter Gudsriket kommer den *yttersta domen*: **Jag såg en stor vit tron och honom som satt på den... Och jag såg de döda, stora och små, stå inför tronen... Och de döda dömdes efter sina gärningar, efter det som stod skrivet i böckerna.** (Upp 20:11-12) Nu är jordens 7000-åriga historia över och *evighet* tar vid. Bibeln säger inte så mycket om detta framtida tillstånd, men några ledtrådar ges i alla fall: **Sedan kommer slutet, när han överlämnar riket åt Gud Fadern... Och när allt blivit lagt under honom, då ska Sonen själv underordna sig den som har lagt allt under honom, så att Gud blir allt i alla.** (1 Kor 15:24-28)

Guds högtider

Hittills har vi bara arbetat med hela år. Jag har visserligen betonat att Bibelns år börjar på basunhögtiden på hösten men i övrigt inte brytt mig om *när under året* en viss händelse inträffar. I detta kapitel och de två följande ska vi gå vidare och se att också händelsernas *datum* kan innehålla värdefull profetisk information.

Basunhögtiden och därmed judarnas nyår har "alltid" infallit på hösten och gör det fortfarande. Men i samband med påskens instiftande vid uttåget ur Egypten gav Gud ytterligare instruktioner till sitt folk gällande deras kalender: *Denna månad ska vara den främsta hos er. Den ska hos er vara den första av årets månader.* (2 Mos 12:2) Uttåget var på våren så "denna månad" var en vårmånad, och den skulle från och med då vara "den första av årets månader". Man kan säga att det från denna stund finns två olika kalendrar som är förskjutna i förhållande till varandra med sex månader: en *civil* som börjar den sjunde månaden på hösten och en *högtidskalender* som börjar den första månaden på våren. Detta förklarar det tidigare nämnda mysteriet i Esra 3:6 att offrandet efter babyloniska fångenskapen inledde ett nytt år och en ny årsvecka trots att det började på första dagen i *sjunde* månaden.

Sju veckor efter uttåget ur Egypten fick israeliterna motta Moselagen på Sinai berg, och i denna specificerade Gud vilka högtider hans egendomsfolk skulle fira (3 Mos 23). Högtiderna har en *historisk* betydelse genom att symbolisera någonting som Gud redan gjort för folket, men eftersom de är en del av Moselagen och *lagen ger en skuggbild av det goda som kommer* (Hebr 10:1), så har de också en *profetisk* betydelse genom att peka framåt mot kommande händelser i Guds frälsningsplan. De årliga högtiderna är sju till antalet, och de uppträder i tre grupper:

- **Vårhögtiderna** innebär olika faser av *påskan*. Historiskt handlar de om uttåget ur Egypten och intagandet av det Utlovade landet. Profetiskt handlar de om händelserna vid Jesu första ankomst, det vill säga hans död och uppståndelse. (Dessa händelser var framtida när lagen gavs.)
- **Pingsten** handlar historiskt om Moselagens givande på Sinai berg, vilket sjösatte det Gamla förbundet. Profetiskt handlar den om Andens givande i Jerusalem (Apg 2), vilket sjösatte det Nya förbundet. (Också denna händelse var framtida när lagen gavs.)
- **Hösthögtiderna** inleds med *basunhögtiden* (= nyåret) och fortsätter med *försoningsdagen* och *lövhyddohögtiden*. Historiskt handlar de om skapelsen och syndafallet. Profetiskt handlar de om händelserna vid Jesu andra ankomst, det vill säga återkomsten och upprättandet av Guds rike. (Även "åter-skapelsen" efter syndaflo den skedde på nyåret: *Det sexhundraförsta året, på första dagen i den första månaden, hade vattnet torkat bort från jorden.* (1 Mos 8:13) Detta skedde före Moselagens givande, och därför syftar "första månaden" på höstmånaden.)

Att högtiderna firas på samma datum som de historiska händelserna är självklart, men det intressanta i sammanhanget är att också de profetiska förutsägelse (i de fall de redan inträffat) visat sig överensstämma med högtidernas datum. Flera av händelserna vid Jesu korsfästelse under påskveckan skedde på exakt samma dagar som motsvarande högtidsdagar. Och Guds Ande gavs på pingstdagen sju veckor efter Jesu uppståndelse *just därför att lagen gavs sju veckor efter uttåget ur Egypten* (och därför går det sju veckor mellan påsk och pingst). Så även om den profetiska dimensionen av hösthögtiderna inte infallit ännu, så kan vi på goda grunder anta att *händelserna kring Jesu återkomst kommer att inträffa på högtidernas motsvarande datum*. Så låt oss studera dem närmare.

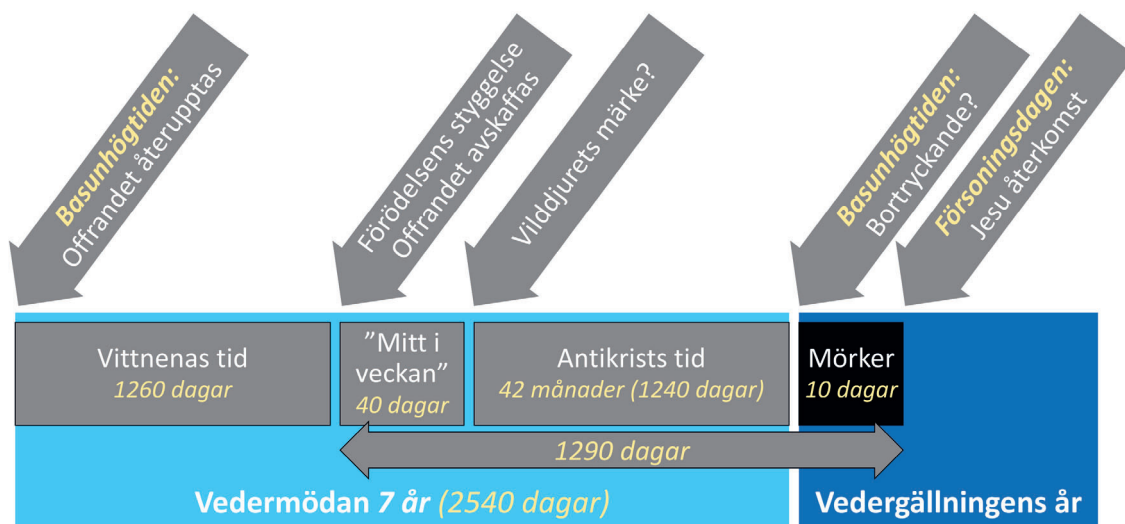
Bibeln innehåller många vittnesbörd om att återkomsten kommer att ackompanjeras av starka basunstötter. Jesus säger att *med starkt basunljud ska [Människosonen] sända ut sina änglar, och de ska samla hans utvalda från de fyra väderstrecken* (Matt 24:31), och Paulus ansluter med att *när en befallning ljuder, en ärkeängels röst och en Guds basun, då ska Herren själv komma ner från himlen* (1 Tess 4:16). På ett annat ställe förtydligar Paulus med *vilken basun det rör sig om: Vi ska inte alla insomna, men vi ska alla förvandlas... vid den sista basunens ljud.* (1 Kor 15:51-52) Detta är den "sista basunen" av de sju som i Uppenbarelseboken åtföljer olika faser av Guds domshandlingar, och också här visar den att Jesu återkomst har kommit: *Den sjunde ängeln blåste i sin basun. Då hördes starka röster i himlen: "Väldet över världen tillhör nu vår Herre och hans Smorde, och han ska vara kung i evigheters evighet."* (Upp 11:15)

Under det bibliska högtidsåret skulle man blåsa i basun på – ja, gissa – *basunhögtiden* som inföll på **första dagen** i **sjunde månaden** (3 Mos 23:24) på hösten. På jubelår gällde emellertid en annan regel: **Då ska du i sjunde månaden på tionde dagen i månaden låta basunen ljuda med kraftig ton.** (3 Mos 25:9) Då firades *försoningsdagen* (3 Mos 23:27), och eftersom Jesu *utbasunerade* återkomst sker på ett jubelår så finns det goda skäl att anta att han kommer på just försoningsdagen. Också symboliken under denna dag (3 Mos 16) speglar händelserna vid Jesu återkomst. Som namnet antyder var det en dag för förlikning med Gud. Det var den enda dag under året som översteprästen fick gå in i det allra heligaste i templet och bringa försoning för sitt folk. Och eftersom Bibeln profeterar om en kollektiv omvändelse av det judiska folket i samband med Jesu återkomst så är det naturligt att också denna kommer att ske på försoningsdagen.

Efter försoningsdagen följer *lovhyddohögtiden* som symboliserar Guds rike. Då ska man ta **kvistar av palmer... [och] bo i lovhyddor i sju dagar** (3 Mos 23:40-42). Hyddorna symboliserar gudsfolkets boningar efter befrielsen från Egypten men också boningarna i Gudsriket efter befrielsen från dagens syndiga värld. Det var därför Petrus ville bygga *hyddor* när han fick se en vision av Gudsriket på Förklaringsberget (Mark 9:5). Och det var därför Jerusalems invånare skar *palmsblad* när de första gången tog emot Jesus som kung: **När de fick höra att Jesus var på väg in i Jerusalem, tog de palmsblad och gick ut för att möta honom. Och de ropade: "Hosianna! Välsignad är han som kommer i Herrens namn, han som är Israels kung!"** (Joh 12:12-13)

Räkning av dagar

Nu ska vi zooma in ytterligare och visa att Skriftens tidsuppgifter är mycket precisa också när det gäller räkningen av dagar. Se figur 13 där vi inte tidigare stött på de 40 dagarna "Mitt i veckan" och de 10 dagarna av "Mörker". Vi ska identifiera dessa båda perioder och vi börjar med mörkret.

Figur 13. Räkning av dagar.

Vedermödans sista dag är alltså dagen före basunhögtiden/nyåret den 1:a i 7:e månaden, och Jesus kommer tillbaka på försoningsdagen den 10:e i samma månad. De 10 dagarna däremellan (med inkluderande räkning) har jag kallat *mörker* i figuren eftersom jag menar att det är om dem Jesus profeterar i Mark 13:24-26: **I de dagarna [pluralis!], efter den nöden [vedermödans], ska solen förmörkas och månen inte längre ge sitt sken.** Stjärnorna ska falla från himlen och himlens makter ska skakas. **Då ska man se Människosonen komma bland molnen med stor makt och härlighet.** Så de mörka dagarna ligger *efter* vedermödans, men Joel 2:31 profeterar att mörkret också ligger *före* återkomsten: **Solen ska vändas i mörker och månen i blod, innan Herrens dag kommer, den stora och skrämmande.** Uppenbarligen förflyter det några dagar mellan vedermödans slut och Jesu återkomst, och att de är just 10 kan vi sluta oss till genom att Moselagen (i 3 Mos 23) stipulerar 10 dagar mellan basunhögtiden och försoningsdagen. I den judiska traditionen kallas denna tid för *dagar av bävan*, och de är avsedda för självrannsakan och omvändelse inför försoningsdagen. Naturligtvis kommer det kompakta mörkret att förstärka denna bävan när inte bara försoningens symboler närmar sig utan den "äkta varan", Messias själv.

Kanske inte de kristustrogna behöver vara med om dessa mörka och hemska dagar? Bibeln talar nämligen om ett borttryckande av de troende i samband med återkomsten: **När Herren själv kommer ner från himlen... då... ska vi, som fortfarande lever och finns kvar på jorden, föras bort bland molnen... för att möta Herren i luften.** (1 Tess 4:16-17, NuBibeln) Detta borttryckande skulle i så fall ske på basunhögtiden, och när Jesus sedan kommer på försoningsdagen så gör han det *tillsammans* med de sina: **Se, Herrens dag kommer!... Då ska Herren min Gud komma och alla heliga med dig.** (Sak 14:1,5) Några bibelöversättningar talar om ett *uppryckande* istället för ett *borttryckande* beroende på att vägen "bort" först går "upp" via molnen eller skyarna. Bibeln beskriver andra sådana av Gud arrangerade förflyttningar av människor via skyarna till andra ställen *på jorden*. Henok och Elia är två exempel: **Genom tron blev Henok hämtad utan att möta döden, och man fann honom inte mer, för Gud hade hämtat honom.** (Hebr 11:5) **Elia for i stormvinden upp till himlen [alternativt "skyn"].** (2 Kung 2:11) Detta öppnar också för en helt annan förståelse av Jesu uttryck **den dagen eller stunden känner ingen** (Matt 24:36). Det var nämligen ett idiomatiskt uttryck för basunhögtiden, så vad Jesus egentligen sa är att "jag kommer på basunhögtiden". (Orsaken till uttrycket förklaras strax.)

[Detta stycke är en parentes avsedd för dem som menar att Henok och Elia blev tagna till Gud i himlen utan att först behöva dö. (Kom ihåg distinktionen på sidan 8 mellan himlen, himmelriket och skyarna.) Min uppfattning är att detta motsägs av andra delar av Skriften. Hebr 11 innehåller en lista med troshjältar *som inkluderar Henok*, och den avslutas med **i tron dog alla dessa** (vers 13). Att Henok blev "hämtad utan att möta döden" betyder helt enkelt att han räddades undan ett överhängande mordhot från den ogudaktiga omgivningen, en omgivning som senare kom att leda till syndafloden. I Elias fall rekommenderade hans lärjungar att man skulle söka efter honom eftersom **Herrens Ande kanske har lyft upp honom och kastat ner honom på något berg eller i någon dal** (2 Kung 2:16). Det som allra mest talar för att Elia blev kvar på jorden är att han 14 år efter sin "himmelsfärd" skrev ett brev till kung Joram (2 Krön 21:12, och de 14 åren kan räknas ut genom en analys av 2 Kung 1:17-2:18, 3:1, 8:17, 1 Kung 22:42,51 och 2 Krön 21:12,19). Långt efter både Henoks och Elias upp-/borttryckande fastslår dessutom Johannes evangelium: **Ingen har stigit upp till himlen utom den som kom ner från himlen, Människosonen som är i himlen.** (Joh 3:13)]

För att finna de 40 dagarna "mitt i veckan" i figur 13 går vi tillbaka till Dan 9:27: **Han ska stadfästa ett förbund med de många under en vecka [vedermödan], och mitt i veckan ska han avskaffa slaktoffer och matoffer.** Många bibeltolkare betraktar vedermödans sju år som delad i två hälfter med 3½ år i varje. Det skulle innebära att "mitt i veckan" är en tidpunkt och inte en tidsperiod, vilket inte på något sätt krävs av den bibliska texten. Det är till och med osannolikt eftersom Bibeln inte uttrycker längderna på vedermödans två delar som år, utan som dagar respektive månader. Under den första delen kommer Gud att ha två aktiva vittnen som kommer att varna och uppmuntra: **Jag ska låta mina två vittnen profetera under 1260 dagar, klädda i säcktyg.** (Upp 11:3) Under den andra delen kommer Antikrist att härja och dominera: **Vildjuret [Antikrist] fick en mun som talade stora och hädiska ord, och det fick rätt att fortsätta i 42 månader.** (Upp 13:5) Båda tidsuppgifterna blir lika med 3½ år om man antar att ett år är 12 månader och en månad är 30 dagar, men ingen av dessa antaganden är med verkligheten överensstämmande. Därför behöver vi fördjupa oss i några detaljer i den hebreiska tideräkningen:

Judarna använder en månbaserad kalender, vilket innebär att en *ny månad* startar vid *en ny-måne*. Tiden mellan två nymånar är given av astronomiska orsaker, och den är 29,53 dagar. Men en månad måste naturligtvis ha ett jämnt antal dagar, och därför kan månadslängderna variera. Det är genomsnittet som är 29,53 dagar. Att schablonmässigt sätta längderna till 30 dagar blir därför inte exakt.

Inte heller kan vi mekaniskt sätta årets längd till 12 månader. Det beror på att det inte går ett jämnt antal månader per år eftersom månadernas längd beror på månens rörelser och årets längd på solens. I vår gregorianska kalender kompenserar vi för detta genom att ge olika månader olika längd så att summan blir årets 365 dagar (366 för skottår). Men det kan inte judarna göra eftersom deras månader baserar sig på månens *faktiska* rörelse. Om man inte gör något åt det kommer därför datumstyrda händelser att undan för undan förskjutas över året. Säsongerna kommer ur fas så att till exempel basunhögtiden kommer att efter ett tag ha förflyttat sig från hösten till våren. För att kompensera för denna förskjutning lägger judarna därför till en *skottmånad* med vissa ojämna intervall, och därför har vissa år 13 månader istället. Det hela gör också att ett visst datum i judarnas kalender inte alltid infaller på samma datum i vår gregorianska kalender. Deras nyår kan till exempel hamna någon gång mellan 5:e september och 5:e oktober.

Idag startar varje ny judisk månad på ett datum som är astronomiskt beräknat. Likaså infaller skottmånaderna på i förväg bestämda år. Kalendern är *tabulerad* och därför är det möjligt att i förväg veta när varje nymånad, varje högtid och varje skottmånad kommer att infalla. Men så har det inte alltid varit. Innan templet förstördes år 70 var kalendern *observationsbaserad*. Det judiska dygnet börjar vid solnedgång, och därför startade en ny månad när man bokstavligen *såg* den första månskäran över Jerusalem, en tidpunkt som kunde variera både på grund av vädret och på grund av när under dagen som nymånen inträffade. En skottmånad var inte heller förutsägbar. Den sköts in om kornskörden ännu inte var färdig när den första månaden (nisan) skulle starta. Det var prästerskapet som officiellt hanterade uppgifterna som kalendern krävde. När templet är återuppbyggt och prästtjänsten återinrättad kommer kanske judarna att återgå till den observationsbaserade kalender man hade innan det förra templet förstördes.

Med denna bakgrund kan vi nu förstå varför basunhögtiden kallades "dagen som ingen känner". Det är nämligen den enda av årets högtider som infaller på den 1:a i en månad. Det innebär att ingen visste när den skulle komma förrän den första månskäran observerades och då var dagen redan innevarande. Alla övriga högtider inträffade en bit in i månaden, och då kunde man från nymånen räkna ut hur många dagar det var kvar till det stundande firandet.

Tillbaka till vittnenas tid på 1260 dagar och Antikrists tid på 42 månader. Det är nu uppenbart att ingen av dem behöver vara exakt lika med 3½ år. Vi måste räkna noggrannare, och när vi gör det upptäcker vi att Bibeln motsvarar alla förväntningar på stringens (följ gärna med i figur 13):

- Eftersom det i genomsnitt infaller 7 skottmånader under en period av 19 år, så är det sannolikt att vedermödan innehåller 2 skottmånader. Då blir den 86 månader lång (7 år x 12 mån + 2 skottmån).
- Vi sätter månadens snittlängd till de faktiska 29,53 dagarna. Då blir vedermödan 2540 dagar lång (86 mån x 29,53 dagar).
- Antikrists tid är 42 månader som blir 1240 dagar (42 mån x 29,53 dagar).
- "Mitt i veckan" blir 40 dagar lång (2540 dagar (hela vedermödan) minus 1260 dagar (vittnenas tid) minus 1240 dagar (Antikrists tid)).

Det som utmärker starten av "mitt i veckan" är att Antikrist avskaffar offerttjänsten (Dan 9:27, förra sidan), vilket sker samtidigt med att han ställer upp sin förödelsens styggelse i Jerusalems tempel: **Från den tid då det dagliga offret avskaffas och förödelsens styggelse ställs upp ska det gå **1290 dagar**.** (Dan 12:11) I det perspektivet känns varaktigheten på 40 dagar naturlig eftersom talet 40 i Bibeln är förknippat med prövning, dom och straff. (Det regnade i 40 dagar vid syndafloden (1 Mos 7:12), ökenvandringen varade i 40 år (5 Mos 8:2), Goliat utmanade Israel under 40 dagar (1 Sam 17:16), Jesus fastade 40 dagar (Matt 4:2) och så vidare.) Vad som utmärker slutet av "mitt i veckan" (och starten av Antikrists tid) är mer osäkert, men Upp 13:16-17 redogör för en möjlighet: **[Vilddjuret] tvingar alla... att ta emot ett märke på högra handen eller pannan, så att ingen kan köpa eller sälja utom den som har märket, vilddjurets namn eller dess namns tal.**

Vad är då de 1290 dagarna från Dan 12:11? Det är bara att räkna. De startar samtidigt med "mitt i veckan" som varar i 40 dagar. Därpå följer Antikrists tid på 1240 dagar och mörkret på 10 dagar. Summan blir just 1290 dagar. Det innebär att det tar 1290 dagar från det att förödelsens styggelse ställs upp till dess Jesus kommer tillbaka. Nästa vers fortsätter: **Salig är den som håller ut och når fram till **1335 dagar**.** (Dan 12:12) Under förutsättning att denna period startar samtidigt med de 1290 dagarna tar den oss 45 dagar bortom Jesu återkomst. Vad som händer då vet jag emellertid inte.

De 2300 dagarna

En tidsuppgift i Skriften som gäckat många uttolkare är Dan 8:13-14: **Hur lång tid avser synen om det dagliga offret och det förödande avfallet som gör att både helgedom och härskara förtrampas? Då svarade han mig: **2300 kvällar och morgnar**. Detta vanhelgande av templet har vi tidigare stött på i Dan 11:31: **Härlar från [en föraktlig man] ska komma, och de ska orena helgedomen... avskaffa det dagliga offret och ställa upp förödelsens styggelse.** Vi såg också att det skulle kunna tillämpas på både den historiska Antiochos Epifanes och den framtida Antikrist. Teologer har utan större framgång vridit siffrorna fram och tillbaka för att få de 2300**

dagarna att stämma med någon av dem. I denna skrift föreslås en dramatiskt annorlunda lösning: Antikrist är *densamme* som Antiochos (återuppväckt till liv), och dagarna anger *summan* av hans (inte deras!) skändning av templet. (Observera att denna tolkning inte påverkar den bibliska kronologin i övrigt.)

Innan vi tittar på rimligheten i ett sådant antagande vill jag visa hur snyggt matematiken faller på plats. Från historiska källor (apokryfiska 2:a Mackabeerboken 10:5 och Josefus, Judarnas historia 7:7) kan vi veta att Antiochos skändade templet under exakt tre år. Om vi antar att det inte inföll någon skottmånad under denna tid blir det 1063 dagar (3 år x 12 mån x 29,53 dagar). Sedan förut vet vi att Antikrists tid är 1240 dagar. Summan blir 2303 dagar som skiljer sig från siffran i Daniels bok med 3 dagar. Avvikelsen låter sig förklaras med osäkerheten i hur långa de individuella månaderna kan vara.

Nu till kredibiliteten i att Antikrist är samma person som den återuppväckte Antiochos Epifanes. För det första är det inga konstigheter att Gud uppväcker en person från de döda, eller som i Antiochos fall tillåter Satan att göra det. Från Mal 4:5 alldeles i slutet av Gamla testamentet vet vi till exempel att profeten Elia kommer tillbaka **innan Herrens dag kommer**. För det andra finns det flera "kryptiska" bibelställen som får en naturlig förklaring om Antikrist levte tidigare. I Upp 13:12 beskrivs att han haft ett **dödligt sår som blivit läkt** och Upp 17:8 avslöjar: **Vilddjuret... det var** [som Antiochos] **och är inte mer** [som död], **men det ska komma** [som Antikrist] **upp ur avgrunden och gå mot fördärvet** [som evigt död]. Några verser därefter antyds på ett alternativt sätt att Antikrist funnits förut: **Vilddjuret som var och inte är, han är själv den åttonde [kungen] men hör till de sju.** (Upp 17:11)

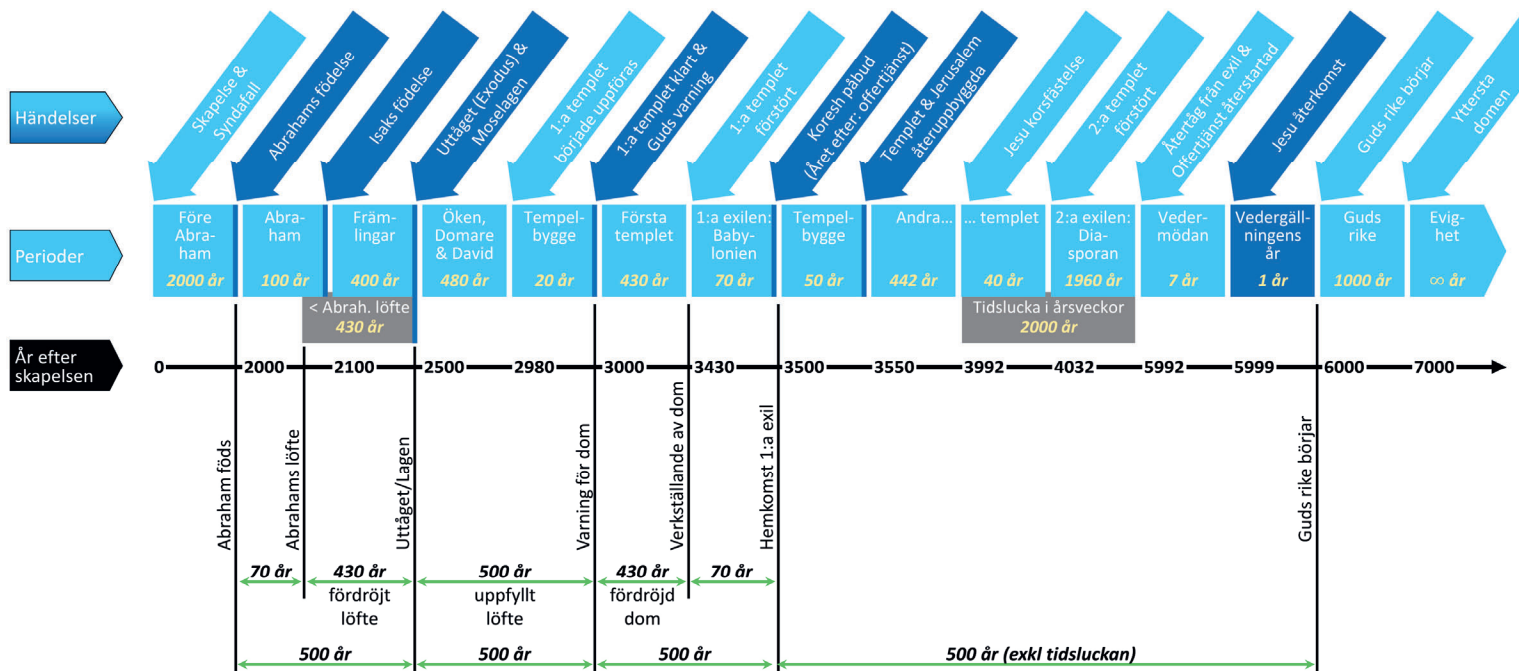
Slutet av Daniels 11:e kapitel profeterar om en **föraktlig man** (v. 21) och dennes förehavanden. Det som beskrivs passar perfekt in på det Antiochos sedermera gjorde, men bara fram till den 40:e versen som lyder: **Vid den sista tiden ska kungen i Sydlandet drabba samman med [den föraktlige mannen]**. Därifrån till kapitlets slut stämmer plötsligt ingenting ihop med Antiochos handlingar. Detta har förbryllat många bibeluttolkare, men med det föreslagna scenariot blir det naturligt: *Tiden skiftar från vers 40 men inte personen*. De sista verserna beskriver fortfarande samma person men långt senare i historien. Historiska källor berättar hur Antiochos dog. När han hade satt stopp för offertjänsten i templet överlät han Jerusalem i händerna på en av sina generaler och lämnade staden. På främmande ort fick han höra att judarna gjort uppror, återerövat templet och fortsatt med offerandet. I vrede vände då Antiochos tillbaka mot staden för att ställa saker tillrätta, men på vägen drabbades han av en svår sjukdom och dog. Det är *precis här* som han återkommer som Antikrist, på väg mot Jerusalems tempel för att på nytt sätta punkt för offertjänsten.

Symmetrier

Guds frälsningsplan för jorden och mänskligheten uppvisar imponerande tidsmässiga symmetrier (figur 14). Nu står det visserligen ingenstans i Skriften att sådana regelbundenheter ska finnas, men trots det så finns de där. Kanske är det Guds sätt att ytterligare autentisera Bibelns kronologi?

För att upptäcka symmetrierna måste vi lägga ytterligare en tidsuppgift till dem vi redan tagit fram: Det förflöt 430 år från det att Abraham fick motta sitt löfte om en stor nation till det att Moselagen gavs på Sinai berg: **Nu gavs löftena till Abraham och hans avkomma... Ett testamente som Gud själv i förväg gjort giltigt kan inte upphävas av lagen som kom **430 år senare**, så att löftet skulle bli ogiltigt.** (Gal 3:16-17) Detta är 30 år längre än tiden från Isaks födelse till uttåget som skedde samma år som lagens givande (1 Mos 15:13, sidan 21), vilket betyder att Abraham fick löftet 30 år innan han fick sin son.

Vi kan nu se att bibelhistorien är indelad i fyra 500-årsperioder: Mellan Abrahams födelse och Uttåget/Lagen, vidare till 1:a templets invigning och Guds varning för dom, vidare till hemkomsten från 1:a exilen och vidare till Gudsrikets början. För den senare av dessa perioder har tidsluckan på 2000 år subtraherats eftersom den profetiska klockan då står stilla för Israel. De tre första 500-årsperioderna uppvisar ytterligare symmetrier. Det går 430 år mellan Abrahams löfte och ett (del-)uppfyllande av löftet vid uttåget. Sedan är löftet uppfyllt under 500 år när Guds varning kommer, efter vilken det går ytterligare 430 år tills domen verkställs.

Figur 14. Symmetrier i Guds frälsningsplan.

Sammanfattning

Figur 16 på insidan av häftets sista blad sammanfattar bibelkronologin inklusive de bibelställen som behövs för att räkna ut årssumman på 7000 år.

Den tolkningsram som använts i denna skrift kallas *kiliasm*, och den innebär att skapelsedagarna är både historiska – med en dag lika med 24 timmar – och profetiska – med en dag lika med 1000 år. Guds vila under den sjunde skapelsedagen motsvaras av den tusenåriga sabbatsvilan i Guds rike.

Kiliasmen finns progressivt uppenbarad i Skriften. Adam skulle dö samma *dag* som han åt av den förbjudna frukten (1 Mos 2:17) samtidigt som han blev 930 år (1 Mos 5:5). Mose uppklarar att detta beror på att det finns en spegling mellan en dag och ett tusen år (Ps 90:4). För att få den fulla kopplingen mellan historiska skapelsedagar och profetiska historiemillennier måste vi gå till Nya testamentet. Till exempel använder Petrus millenniumveckan när han manar till tålmod när Jesu återkomst dröjer (2 Pet 3:8). Det finns också gott om händelser i Bibeln som sker *efter två dagar* eller *på den tredje dagen* (Hos 6:2, Joh 2:1, 4:40, Luk 13:32), vilket beror på att de är profetiska förebilder för händelserna kring Jesu andra ankomst som ju sker *efter 2000 år* räknat från den första ankomsten. Andra händelser förespeglar Gudsriket och därför är Skriften noga med att dokumentera att dessa sker på den sjunde dagen (Matt 17:1, 2 Mos 24:16, Jos 6:15). Slutligen bekräftas Gudsrikets varaktighet på 1000 år (Upp 20:4).

Gud beskriver hur han begränsar sitt kämpande med människorna till 120 år (1 Mos 6:3), och Petrus kopplar detta till tiden fram till återkomsten (2 Pet 3:6-7). Ett *jubelår* skulle firas vart 50:e år (3 Mos 25:11) vilket innebär att 120 jubelår är lika med 6000 år. Det ger ytterligare en indikation på kiliasmens giltighet.

Flera faktorer talar för att Gud *avsiktligt* lagt in bibelkronologin i Skriften:

- Den är 100 procent **biblisk**. Inga årtal från den sekulära historien, inga astronomiska händelser och inga personliga uppenbarelser har använts.
- Den är **komplett**. Alla tidsuppgifter som behövs finns tillgängliga, och Gud har inte på något ställe utelämnat den bibelstuderande åt gissningar.
- Den är **exakt**. En summering av tidsuppgifterna ger de förväntade 7000 åren.
- Den är **verifierad**. Alla viktiga händelser värda att fira inträffar på jubelår. Det gäller Abrahams och Isaks födelser, uttåget ur Egypten, intagandet av Kanaan, 1:a och 2:a templens invigningar, Koresh påbud och Jesu återkomst. Uttåget sker dessutom på det 50:e jubelåret (nationen föds på jubelårens jubelår), och Koresh påbud sker det 70:e jubelåret (Gud lovade begränsa exilen i Babylonien till 70 år).

Någon undrar säkert varför inte Jesu uppståndelse sker på ett jubelår. Det är ju en avgörande händelse i Guds frälsningsplan som det finns all anledning att fira. Orsaken är att bibelkronologin är skriven i ett judiskt perspektiv, och som nation har detta Guds utvalda folk ännu inte godtagit att Jesus är den utlovade Messias. För det judiska folket är därför inte uppståndelsen viktig, eller rättare sagt, det har ännu inte insett och accepterat att den är viktig.

Vi har nu lagt kronologipusslet till dess sista bit. *Och den passar!* Det visar oss vilken total kontroll Gud har på både historien och Skriften. Han har inte gjort några som helst misstag. Varför har han då dolt detta under tusentals år för att avslöja det just i vår generation? Vi får svaret i Dan 12:9-10: **Dessa ord ska förbli gömda och förseglade till den sista tiden... Ingen ogudaktig ska förstå detta, men de förståndiga ska förstå det.**

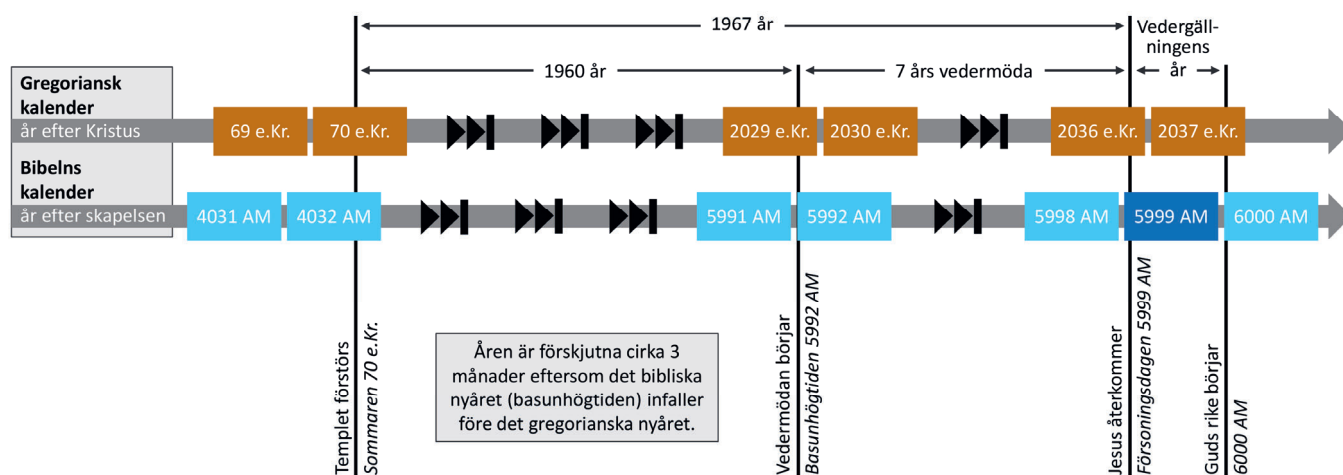
När kommer Jesus åter?

I detta sista kapitel ska jag försöka svara på den fråga som nog många haft med sig genom hela häftet: När kommer Jesus tillbaka? För alla dem (för de är många) som tror att datumet är en väl bevarad hemlighet och att frågan därför saknar svar, hänvisar jag till det tidigare kapitlet på sidor 4-6: *Ska vi kunna veta när Jesus kommer tillbaka?*

Egentligen är frågan redan besvarad utifrån tidigare resonemang: Jesu återkomst sker år 5999 AM. Men ett sådant årtal säger oss naturligtvis ingenting så länge vi inte vet var vi är idag i den bibliska tideräkningen. Hur långt har vi hunnit sedan skapelsen, och hur långt är det kvar till år 5999 AM? För att svaret ska bli relevant måste vi därför omvandla detta årtal från *år efter skapelsen* till *år efter Kristus*. Detta låter sig göras, *men inte utan att blanda in minst en utom-biblisk tidsuppgift*. Vi befinner oss alltså inte längre på den helt säkra bibliska grunden.

Det gäller att finna en händelse som går att datera både utifrån Bibeln (uttryckt som år efter skapelsen) och utifrån den sekulära historien (uttryckt som år före eller efter Kristus). Vi väljer templets förstörelse under romarna eftersom den inträffade relativt sent vilket innebär att dess sekulära datering har en relativt liten osäkerhet. Händelsen inträffade 4032 AM (enligt Bibeln) och 70 e.Kr. (enligt sekulär historia). Och om 4032 AM motsvarar 70 e.Kr. är det bara att räkna efter vad återkomståret 5999 AM motsvarar. Se figur 15.

Årtalen i figuren bygger på följande beräkning: Räknat bibliskt förlöper det 1967 år mellan templets förstörelse 4032 AM och återkomsten 5999 AM. Räknat sekulärt förlöper samma 1967 år från templets förstörelse 70 e.Kr. vilket innebär att Jesus kommer tillbaka år 2037 e.Kr. Denna siffra måste dock justeras för det faktum att det bibliska och det gregorianska året inte börjar vid samma tillfälle. Jesus kommer på försoningsdagen i början av år 5999 AM då det gregorianska året ännu inte hunnit slå över till 2037 e.Kr. Därav förskjutningen på cirka 3 månader mellan bibliska och gregorianska årtal i figuren. Det innebär att vi får ta emot Jesus vid hans återkomst på försoningsdagen på hösten 2036 e.Kr.

Figur 15. Konvertering från år efter skapelsen (AM) till år efter Kristus.

Som sagt, en osäkerhet i årtalet för templets förstörelse kommer att ärvas som en osäkerhet i årtalet för Jesu återkomst. Experterna är inte heller helt eniga även om de flesta skulle säga att förstörelsen skedde 70 e.Kr. Det verkliga årtalet kan dock skilja sig från denna siffra med högst ett eller ett par år. Så vi kan redan idag veta med en tämligen god noggrannhet när Människosonen återkommer!

Vilket datum inträffar försoningsdagen 2036 e.Kr? Enligt almanackan sker det den första oktober. Men almanackan baseras på i förväg beräknade astronomiska händelser, och enligt tidigare resonemang kommer judarna eventuellt att gå tillbaka till den observationsbaserade kalendern när templet och prästerskapet åter finns på plats. Det innebär att vi ännu inte kan räkna ut den exakta dagen för återkomsten även om vi hade varit säkra på att templet förstördes år 70 e.Kr. Men när Antikrist ställer upp sin förödelsens styggelse, då vet vi att det är 1290 dagar kvar!

I introduktionen nämnde jag att det sedan Jesu första ankomst funnits många människor som försökt förutsäga hans andra ankomst, och alla har – såvitt jag vet – kommit till korta. Den främsta orsaken är med all sannolikhet att man använt årtal från den världsliga historien i sina ekvationer, och dessa är till sin natur mer osäkra än de bibliska. Många har misslyckats när de försökt förutsäga dagen för återkomsten, och resultatet har blivit att kristna idag är "brända" och inte vill upprepa samma misstag. Men lika väl som det finns risker med att försöka räkna ut tidpunkten så finns det risker med att inte göra det. Tänk om djävulen använder tidigare misstag som "pojken som ropade varg". Tänk om alla tidigare rop på att "tjuven kommer" gjort oss ouppmärksamma på när den verkliga tjuven står för dörren! (Och då är det *dagen* och inte Jesus som är tjuven enligt 1 Tess 5:2.) Kanske vår fiende använder den långa raden av misslyckade "date-setters" till att avskräcka seriösa kristna från att ens försöka få svar på frågor om återkomsten?

Kunskapen om tidpunkten för återkomsten är ovärderlig. Det är en påminnelse om att tiden för evangelisation är kort, det uppmanar oss att börja förbereda för den tuffa tid som ligger framför och det kommer att bli en ovärderlig hjälp till att hålla ut tills prövningarna är över. **Den som håller ut till slutet ska bli frälst.** (Mark 13:13) Paulus jämför det kristna livet med en tävlingskamp och uppmanar till hårdträning för att vinna priset (1 Kor 9:24-27). En löpare kan pressa ut sina sista krafter genom att veta exakt var mållinjen går. Det samma gäller kristna. Varför skulle Bibeln uppmana oss till en idrottsmans disciplin men samtidigt undanhålla oss kritisk information om kampens varaktighet?

För som blixten går ut från öster och lyser ända bort i väster, så ska det vara när Människosonen kommer. (Matt 24:27)

Om författaren

Jag föddes 1954, är uppvuxen i Värmland och bor numera i Västerås. Min hustru heter Heléne och vi har fyra vuxna barn. 1975 mötte jag Kristus och har alltsedan dess haft en stor fascination över Bibeln, speciellt då jag upptäcker saker som styrker dess tillförlitlighet, noggrannhet och interna struktur. Jag bävar inför Guds helighet, och jag smälter när jag anar hans kärlek. Min formella utbildning är inom fysik och matematik, och jag har haft en yrkeskarriär inom IT. Som lekman inom det teologiska området har jag kunnat studera Skriften utan att vara bunden vid något speciellt samfundets lära.

Anders Gärdeborn
Kontakt: lignum@telia.com
Webbsida: gardeborn.se

Om boken *Mästerdirigentens verk*

Kronologin i detta häfte är ett utdrag ur den betydligt omfångsrikare boken *Mästerdirigentens verk* som beskriver hela Guds frälsningsplan utifrån Bibeln och förankrar den i sju "KUNSKAP-områden": Kronologi, Utombibliska källor, Naturvetenskap, Stjärnbilder, Koder, Arkeologi och Profetior. Tillsammans utgör de ett avgörande bevis för Bibelns gudomliga inspiration.

Bokens webbsida: www.masterdirigentensverk.se

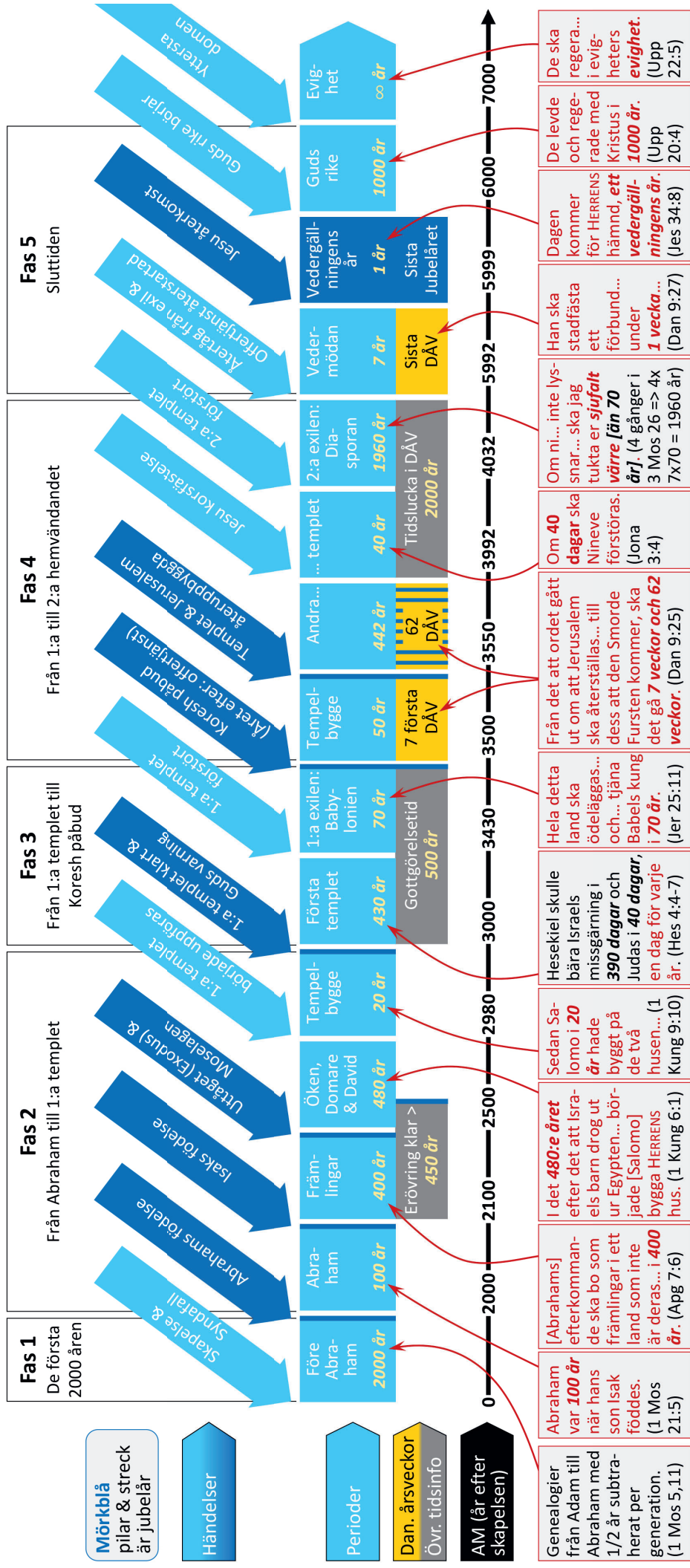
Om Bibelkanalen

Bibelkanalen på YouTube innehåller PowerPoint-föredrag med olika teman från boken *Mästerdirigentens verk* inklusive bibelkronologi i detta häfte, Jesu återkomst, skapelse/evolution med mera.

Sök "*Bibelkanalen*" på YouTube.

Fullständig webbadress: https://www.youtube.com/channel/UCAGnNQ3O5wFzyFwWJy_bRNA

Bibelkronologin

Figur 16.

Historien Evighet →

Bibels Historia (7000 år)

består av 7 Millennier (1000 år vardera), där det sista är *sabbat*

1

2

3

4

5

6

7 Sabbat

Ett Millennium (1000 år)

består av 20 Jubelårsperioder (50 år vardera)

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

En Jubelårsperiod (50 år)

består av 7 Årsveckor (7 år vardera) *plus* 1 Jubelår

1

2

3

4

5

6

7

En Årsvecka (7 år)

består av 7 År, där det sista är *sabbat*

1

2

3

4

5

6

7 Sabbat

Ett År

Häftet innehåller en bibelkronologi som omfattar tidsatta händelser i Guds frälsningshistoria allt från skapelsen till evigheten. Kronologin hämtar alla sina tidsuppgifter från Skriften, och den är komplett, exakt och verifierad.

En viktig händelse i kronologin är Jesu återkomst till jorden, och den kommer att inträffa 5999 år efter skapelsen. Häftet gör också en beräkning av vad detta årtal motsvarar uttryckt som år efter Kristus, men här blir inte noggrannheten densamma eftersom en sådan omräkning måste innehålla åtminstone en utombiblisk tidsuppgift.

ISBN 978-9-15193-669-7

9 789151 936697